AGROSEV, spol. s r.o., Bottova 1, 962 12 Detva

ZÁMER

podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

PIVOVAR

OBSAH

I.ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI 6
1.Názov 6
2.Identifikačné číslo 6
3.Sídlo 6
4.Meno, priezvisko, kontaktné údaje oprávneného zástupcu 6
5.Meno, priezvisko, kontaktné údaje osoby poskytujúcej údaje o činnosti 6
II.ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 6
1.Názov 6
2.Účel 6
3.Užívateľ 6
4. Charakter navrhovanej činnosti 6
5.Umiestnenie navrhovanej činnosti 6
6.Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti 7
7.Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti 7
8.Stručný opis technického a technologického riešenia 7
9.Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite 10
10.Celkové náklady (predpokladané) 10
11. Dotknutá obec 10
12. Dotknutý samosprávny kraj 10
13. Dotknuté orgány 10
14. Povoľujúci orgán 10
15. Rezortný orgán 11
16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov 11
17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice 11
III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA PRE VRIANT A 11
1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA 11
1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY 11
1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE 12
1.2.1 Geologická stavba.....12
1.3 Inžinierskogeologická charakteristika 12
1.4 Hydrogeologické pomery 12
1.5 Geodynamické javy.....13
1.6 Ložiská nerastných surovín 13
1.7 PÔDNE POMERY.....13
1.7.1 PÔDA 13
1.8 KLIMATICKÉ POMERY 13
1.9 OVZDUŠIE.....14
1.9.1. Znečistenie ovzdušia 14
1.10 HYDROLOGICKÉ POMERY 15
1.10.1 VODA 15
Povrchové vody 15
Podzemné vody 15
Minerálne a termálne vody 16
1.11 Vodohospodársky chránené územia 16
1.12 FLÓRA A FAUNA 16
1.12.1 Flóra a vegetácia 16
1.12.2 Fauna 17

1.13 Prvky územného systému ekologickej stability..... .17
Veľkoplošné chránené územia 18
Maloplošné chránené územia 18
2. KRAJINA 18
2.1 CHRÁNENÉ ÚZEMIA 18
2.1.1 Územná ochrana prírody 18
2.1.2 Druhová ochrana prírody 18
2.1.3 Chránené stromy 19
3. Obyvateľatvo, jeho aktivity, infraštruktúra a kultúrnohistorické hodnoty územia.....19
3.1OBYVATEĽSTVO 20
3.2 Zamestnanosť 20
3.3 Zdravotný stav obyvateľstva 20
3.4 Sídla 21
3.5 Priemysel a služby 21
3.6 Poľnohospodárstvo.....21
3.7 Lesné hospodárstvo 21
3.8 Doprava.....22
3.9 Infraštruktúra 22
Zásobovanie vodou a odkanalizovanie 22
Elektrická energia 22
Zásobovanie teplom 22
Plyn 22
Telekomunikácie 22
3.10 Rekreácia a cestovný ruch.....22
3.11 Kultúrne a historické pamiatky 23
4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA 23
4.1 Zraniteľnosť horninového prostredia a reliéfu.....24
4.2 Zraniteľnosť povrchových a podzemných vôd 24
4.3 Zraniteľnosť pôd 24
4.4 Zraniteľnosť ovzdušia 24
4.5 Zraniteľnosť fauny a flóry 25
4.6 Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka 25
4.7 Celkové zhodnotenie kvality životného prostredia v mieste realizácie zámeru 25

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA PRE VRIANT B ...26
1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA 26
1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY.....26
1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE.....26
1.2.1 Geologická stavba 26
1.3Inžinierskogeologická charakteristika 26
1.4 Hydrogeologické pomery 26
1.5 Geodynamickéjavy.....27
1.6Ložiskánerastných surovín 27
1.7 PÔDNPOMERY..... 27
1.7.1 PÔDA 27
1.8KLIMATICKÉ POMERY 28
1.9OVZDUŠIE.....29
1.9.1.Znečistenie ovzdušia 29
1.10 HYDROLOGICKÉPOMERY.....30

1.10.1 VODA 30
Povrchové vody 30
Podzemné vody 30
Minerálne termálne vody 31
1.11 Vodohospodársky chránené územia 31

1.12 FLÓRA A FAUNA 31
1.12.1 Flóra a vegetácia 31
1.12.2 Fauna 32
1.13 Prvky územného systému ekologickej stability 32
Veľkoplošné chránené územia.....33
Maloplošné chránené územia 33
2. KRAJINA.....34
2.1 CHRÁNENÉ ÚZEMIA 34
2.1.1 Územná ochrana prírody 34
2.1.2 Druhová ochrana prírody 35
2.1.3 Chránené stromy.....35
3. Obyvateľatvo, jeho aktivity, infraštruktúra a kultúrnohistorické hodnoty územia.....35
3.1OBYVATEĽSTVO 35
3.2 Zamestnanosť 36
3.3 Zdravotný stav obyvateľstva 36

3.4 Sídla 36
3.5 Priemysel a služby.....37

3.6 Poľnohospodárstvo 37

3.7 Lesné hospodárstvo 38

3.8Doprava.....38

3.9 Infraštruktúra.....38
Zásobovanie vodou a odkanalizovanie 38
Elektrická energia 39
Zásobovanie teplom 39
Plyn 39
Telekomunikácie 39
3.10 Rekreácia a cestovný ruch 39
3.11 Kultúrne a historické pamiatky 39
4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA 42
4.1 Zraniteľnosť horninového prostredia a reliéfu 42
4.2 Zraniteľnosť povrchových a podzemných vôd 43
4.3 Zraniteľnosť pôd 43
4.4 Zraniteľnosť ovzdušia 43
4.5 Zraniteľnosť fauny a flóry 43
4.6 Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka 43

4.7 Celkové zhodnotenie kvality životného prostredia v mieste realizácie zámeru 44

IV ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE 44

1. Požiadavky na vstupy 44
Záber pôdy.....44
Spotreba vody 44
Spotreba energie 45
Dopravná a iná infraštruktúra 45
Nároky na pracovné sily 45
2. Údaje o výstupoch 45
Zdroje znečisťovania ovzdušia.....45
Odpadové vody 45
Produkcia odpadových vôd 46

Kvalita odpadovej vody 46
Odpady 46
Zdroje hluku a vibrácií 47
Zdroje žiarenia, tepla a zápachu.....48
3.Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na ŽP 48
4.Hodnotenie zdravotných rizík 48
5.Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia.....49
6.Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti.....49
Vplyvy na ovzdušie 49
Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu 49
Vplyvy na pôdu.....49
Vplyvy na faunu a flóru 49
Vplyvy na krajinu- štruktúru a využívanie krajiny 50
Vplyvy na územný systém ekologickej stability, urbánny komplex a využívanie zeme 50
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické, paleontologické náleziská a významné geologické lokality 50
Vplyvy na obyvateľstvo 50
7.Predpokladaný vplyv presahujúci štátne hranice 50
8.Vyvolané súvislosti a ďalšie možné riziká 50
9.Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou činnosti 50
10.Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov činnosti 51
Územnoplánovacie opatrenia 51
Horninové prostredie a podzemná voda 51
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci 51
11.Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa činnosť Nerealizovala 51
12.Posúdenie súladu činnosti s územnoplánovacou dokumentáciou 52
13.Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov 52
V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU 52
1.Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu
2.Výber optimálneho variantu alebo stanovenia poradia vhodnosti pre posudzované varianty 53
3.Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu 53
VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA K ÚDAJOM POĽA BODOV II. A III. 54
VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU 54
1.Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá bola použitá pre vypracovanie zámeru 54
2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru 54
3.Ďalšie doplňujúce údaje o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie ..54
VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU 55
IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV 55
1. Spracovatelia zámeru 55
2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa 55

I.ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1.Názov

AGROSEV, spol. s r.o.

2.Identifikačné číslo

36 033 499

3.Sídlo

Bottova 1, 962 12 Detva

4.Meno, priezvisko, kontaktné údaje oprávneného zástupcu

Martin Malatinec – konateľ
Bottova 1, Detva
Mobil: 0915 805 634
agrosev@agrosev.sk

5.Meno, priezvisko, kontaktné údaje osoby poskytujúcej údaje o činnosti

Martin Malatinec – konateľ
Bottova 1, Detva
Mobil: 0915 805 634
agrosev@agrosev.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1.Názov

PIVOVAR

2.Účel

Účelom projektu je vybudovanie pivovaru s kapacitou do 5000 hl piva ročne.

3.Užívateľ

AGROSEV, spol. s r.o.
Bottova 1, 962 12 Detva

4.Charakter navrhovanej činnosti

Jedná sa o novú činnosť. V zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je činnosť zaradená do odvetvia č.12 – Potravinársky priemysel, položky č.1 Pivovary, sladovne, vinárske závody a výrobne nealkoholických nápojov, do časti B – zisťovacie konanie, bez limitu.

5.Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj: Banskobystrický
Okres: Detva
Obec: Pstruša
Katastrálne územie: Vígľaš -Pstruša
Parcelné číslo: 1048

Navrhovaný pivovar bude umiestnený v objekte Jazdecký a športovo – rekreačný areál Masarykov dvor – Pstruša.

6.Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Mapa územia pre variantné riešenie A v prílohe č.1
Mapa územia pre variantné riešenie B v prílohe č.2

7.Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Začiatok realizácie: **03/2017**
Ukončenie realizácie: **10/2020**

8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Pivovary tohto typu, sú určené pre výrobu piva, kde je zámerom investora vyskúšať v malom množstve viac druhov piva. Predmetné inovatívne technológie budú umiestnené vo fungujúcom Jazdeckom a športovo - rekreačnom areáli v blízkosti reštaurácie, ktorej budú pivné produkty degustované a požívané návštevníkmi zo širokého okolia.
Vstupom do výroby pivných produktov budú voda, jačmenný slad, chmeľ a kvasinky najvyššej kvality. Všetky zariadenia technológie, ktoré prichádzajú do kontaktu s produktom, je vyrobené z nerezovej ocele. Vonkajší plášť cylindrokonických a pretlakových nádrží je tepelne izolovaný a obložený nerezovým plechom.
Varňa má výkon umožňujúci variť 1660 litrov denne, 300 dní v roku.

Technické a technologické riešenie navrhovaného zámeru je rovnaké v obidvoch prípadoch variantného riešenia zámeru.

Orientačná potreba surovín na 100 litrov piva:

12°pivo plzenského typu

Slad	kg	19,8
Chmeľ	kg	0,35
Kremelina na filtráciu	kg	0,10
Voda na technologické účely vrátane umývania zariadenia	m3	0,50

Prehľad výrobných súborov
PS 1 Sklad sladu
PS 2 Výroba mladiny
PS 3 Chladenie mladiny
PS 4 Vodné hospodárstvo
PS 5 Hlavné kvasenie
PS 6 Dokvasovanie
PS 7 Stáčanie
PS 8 Tlakový vzduch
PS 9 Strojné chladenie
PS 10 Sanitácie
PS 11 Elektroinštalácia a M+R

PS 12 Potrubie a armatúry

Skladovanie sladu (PS 1)

Slad je dodávaný do pivovaru v jutových vreciach s PE vložkou alebo v bareloch. Zásoba sladu je skladovaná v suchej, nepremŕzajúcej miestnosti, chránenej pred hlodavcami a vtáctvom. Slad je drvený na špeciálnom šrotovníku. Drvený slad na várku (990 kg) je dopravovaný do varne dopravníkom priamo do rmutovomladinovej nádoby.

Výroba mladiny (PS 2)

Mladina sa vyrába v jednoduchej dvojnádobovej varni (el. ohrev) pre var 20hl studenej mladiny s parníkmi. Brýdove pary, obsahujúce aromatické látky zo sladu a chmeľu, sú z rmutomladinovej kade kondenzované studenou vodou v sprchovom kondenzátore a odtiaľ odvádzané do kanalizácie.

Mláto z várky sa zo scedzovacej kade s objemom 2000 l vyberá mechanicky a z priestoru varne sa vyváža v nerezových kontajneroch alebo iných vhodných nádobách. Tie môžu byť prechodne skladované mimo priestor pivovaru, nie dlhšie ako 12 hod. Investor musí mať zaistený pravidelný odber mláta (zakrmovanie – hospodárske zvieratá).

Varňa je umiestnená na prízemí. Varňa bude umiestnená pri stene miestnosti a obsluhovaná z prednej strany.

Chladenie mladiny (PS 3)

Odlúčením pevných častíc (horúcich kalov, zvyškov granulovaného chmeľu) z mladiny sa vykonáva vo vírivej kadi, ktorá je súčasne rmutomladinovou nádobou. Kaly sa zbierajú a pridávajú k mlátu. Vyčerpaná mladina sa potom chladí na prietokovom protiprúdovom chladiči ľadovou vodou (I. stupeň) a glykolom (II. stupeň), na zákvasnú teplotu cca 7 – 10 °C. Schladená mladina sa súčasne prevzdušňuje sterilným vzduchom. Ľadová voda pre chladenie mladiny sa vyrába vo výrobníku s automatickou reguláciou teploty a cirkulačným čerpadlom. Jednotka výrobníku je umiestnená v technologickom zázemí.

Vodné hospodárstvo (PS 4)

Do technologického priestoru pivovaru bude rozvedená studená voda v potrubí 3/4". Voda musí splňovať podmienky varnej vody. Teplá voda 85 °C sa pripravuje v nádobe na horúcu vodu, ohrev vody cez tepelný výmeník s celkovým objemom 2700 l.

Hlavné kvasenie (PS 5)

Prevzdušnená mladina sa zachladí a zakvasí pivovarskými kvasnicami. Cylindrokónické tanky (CKT) o využitom objeme 4 000 l, chladené duplikátorom s glykolovou náplňou, dvojzónovo, sú izolované a umiestnené v nechladenom priestore (teplota 10 – 25 °C). Teplota kvasenia je regulovaná automaticky.

Hlavné kvasenie trvá u 12 % ležiaka cca 6 - 7 dní, pri teplotách do 12 °C. Kvasnice sú používané k zakvaseniu ďalších várok alebo pridávané do odpadného mláta.

Dokvasovanie (PS 6)

Prekvasená mladina sa zachladí v CKT na 0°C. Tlak v CKT je regulovaný na max. hodnotu 3 bar pomocou hradiacej armatúry. Priemerná doba dokvasovania je pre 12 % ležiak cca 20 dní. Odpadové kvasnice sú zbierané a pridávané k mlátu na zakŕmenie.

Stáčanie piva (PS 7)

Po ukončení dokvasovania sa pivo prečerpá do výčapných tankov a odtiaľ sa pretlačí do výčapu piva. Tiež sa plní do distribučných KEG sudov a fliaš. V nich je pivo distribuované rovno k priamemu spotrebiteľovi. Pivo z tankov a zo sudov sa pretláča plynom N2.

Sanitácia prevádzky (PS 8)

Varňa, chladič mladiny, CKT a všetky technologické potrubia sú riešené tak, aby bolo možno vykonávať horúcu sanitáciu roztokom NaOH. Raz za mesiac sa vykonáva kyslá sanitácia s riadeným roztokom špeciálnych zmesí.

Koncentrácia sanitačných roztokov je max. 2,0 % hm. Sanitačný roztok je pripravovaný a ohrievaný v CIP stanici, kde je pred vypúšťaním do kanalizácie neutralizovaný.
Umývanie distribučných KEG sudov bude prevádzané roztokom NaOH s teplotou 80 °C v automatickej plničke sudov.

Strojné chladenie (PS 9)

Do súboru strojného chladenia patrí jednotka pre chladenie CKT a výrobník ľadovej vody.

Tlakový vzduch (PS 10)

Tlakový vzduch pre prevzdušnenie mladiny, pretlačovanie piva a výrobu N2 sa vyrába vo vzduchovom kompresore, vybaveným reguláciou tlaku, odlučovačom vlhkosti a filtrom. Vzduchový kompresor bude umiestnený v priestore technologického zázemia.

Elektroinštalácia, M+R (PS 11)

Jednotlivé časti zariadenia sú riešené ako samostatné stroje a ich naviazanosť na elektroinštaláciu objektu rieši projekt stavby.
Požadovaná teplota varne, kvasných kadí, nádob na horúcu vodu a výrobníkov ľadovej vody je riadená automaticky podľa zadanej teploty na riadiacej jednotke. (RJ)

Potrubie a armatúry (PS 12)

Rozvody vo varni a pripojovacie potrubie k chladiču mladiny sú z nehrdzavujúcej ocele. Rozvody chladiacej vody sú z nerezu a plastu. Všetky armatúry sú na ručné ovládanie.
Uvedené celky tvoria jednotnú skupinu strojov a zariadení, ktoré vo výrobnom procese na seba nadväzujú a sú nerozdeliteľnou súčasťou samotnej výroby piva.

Technológia na spracovanie sladu a mladiny

Pozostáva najmä z valcovacieho mlynu na slad s násypníkom, sekacie zariadenie, nádoba na horúcu vodu a odstredenie kalov, elektrický výhrevný systém a dve varne. Základná surovina sa spracováva valcovacím mlynom s možnosťou rozdielnej valcovacej rýchlosti, kde použitie tohto profesionálneho zariadenia zabezpečí zlepšený výsledok šrotovania a tým okrem iného i zvýšenie výdatnosti vývaru, t.j. účinnosti varne.
Po prvotnom spracovaní vstupnej suroviny sa umiestňuje zošrotovaný slad do prvej Rmutovystieracej varnej nádoby, kde sa spolu s vodou varí po dobu minimálne 90 minút. Vzniká rmut. Následne sa rmut prečerpá do druhej scedzovcej nádoby. Scedzovaním cez sito na spodku nádoby sa prečerpá vzniknutá sladina späť do prvej varnej nádoby. Tu sa pridáva chmeľ, prípadne chmeľové produkty, a sladina sa varí opäť minimálne 90 minút.
Vzniká mladina. Mladina sa prečerpá do nádoby na odstredenie kalov. Tu sa vírivým spôsobom nechajú usadiť zvyšky chmeľu na dne nádoby. Odstredená mladina sa následne chladí a prečerpáva do kvasných zariadení. Kompletné zariadenie umožní zvýšiť obrátkovosť pri výrobe, rast produkčných kapacít a zníženie množstva nepodarkov. Zároveň sa jedná o energeticky efektívny spôsob výroby, nakoľko nádoby sú vyrobené z ušľachtilej ocele s veľmi dobrými tepelno – energetickými vlastnosťami a je využívaná najmä pre jej tepelnú stálosť a nízke energetické straty.

Technologickým celkom s názvom „Kvasenie“

Patria tu stroje a zariadenia tvoriace časť výrobného procesu, ktorá je veľmi dôležitou z hľadiska nadimenzovania objemu produkcie. Podľa veľkosti kvasnej „pivnice“, t.j. počtu cylindrokonických zrecích tankov sa stanovuje potenciálny objem ročnej produkcie piva. Produkcia je obmedzená samotným zrecím cyklom piva, ktorá je v dĺžke minimálne 4 týždňov, podľa stanovenej stupňovitosti vyrábaného piva. Cylindrokonické zrecie tanky patria medzi moderné zariadenia umožňujúce stabilné zrenie piva bez vplyvu vonkajšieho prostredia a sú neoddeliteľnou súčasťou modernej výroby pivovarov po celom svete.
Ďalším zariadením v rámci kvasenia je pivná CIP – PUMPA, čo je strojné zariadenie dimenzované na prečerpávanie ako aj čistenie tankov.

Technologický celok chladenie

Samotná výroba piva musí disponovať viacerými chladiarenskými zariadeniami, ktoré zabezpečujú chladenie produktov v rámci samotného zrenia a pred jej expedíciou konečnému spotrebiteľovi. Z tohto dôvodu spoločnosť plánuje obstarať chladiace zariadenia, ktoré sú zahrnuté do celkového výrobného procesu.

Výstupom výrobného procesu budú ***pivné produkty a pivné špeciály.***

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Zámerom navrhovateľa je vybudovať pivovar, ktorého technológia, bude zameraná na vývoj a výrobu viacero druhov piva, tvorbu nových receptúr a najmä zavádzanie inovatívnych procesov pri varení piva. Technológia bude pôsobiť ako jeden celok na relatívne malom priestore v existujúcom a prosperujúcom Jazdeckom a športovo - rekreačnom areáli Masarykov dvor. Zvýši sa tak podiel domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou a výsledný produkt pivovaru bude spotrebovávaný priamo v areáli Masarykovho dvora a takto sa produkty výlučne z prvotných surovín dostanú do popredia povedomia širokej verejnosti. Podporí sa predaj domácich produktov, zvýši sa návštevnosť nášho regiónu a samozrejme prispeje k zvýšeniu zamestnanosti v danej lokalite.

10. Celkové náklady (predpokladané)

Celkové predpokladané náklady na projekt predstavujú 830 149,97 EUR

11. Dotknutá obec

Dotknutou obcou pre variant A je obec Vígľaš

Dotknutou obcou pre variant B je mesto Detva

12. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj

13.Dotknuté orgány

Okresný úrad Detva, Odbor starostlivosti o ŽP, Štátna ochrana prírody a krajiny
Okresný úrad Detva, Odbor starostlivosti o ŽP, Štátna správa ochrany ovzdušia
Okresný úrad Detva, Odbor starostlivosti o ŽP, Štátna vodná správa
Okresný úrad Detva, Odbor starostlivosti o ŽP, Štátna správa v odpadovom hospodárstve
Okresný úrad Detva, Odbor krízového riadenia
Okresný úrad Zvolen, Odbor cestnej dopravy
Okresný úrad Hasičského a záchranného zboru
Regionálny úrad verejného zdravotníctva vo Zvolene
Regionálna veterinárna a potravinová správa Zvolen

14. Povoľujúci orgán

Obec Vígľaš pre variant A
Mesto Detva pre variant B

15. Rezortný orgán

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Stavebné povolenie podľa zákona SNR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon)

17.Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Zámer vybudovať a prevádzkovať pivovar v obci Vígľaš – časť Pstruša nebude presahovať štátne hranice Slovenskej republiky.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Variant A

Predstavuje realizáciu zámeru Pivovar v Jazdeckom a športovo – rekrečnom areáli Masarykov dvor v obci Vígľaš časť Pstruša.

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

V zmysle regionálneho geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr - Lukniš, 1980) je záujmové územie súčasťou sústavy Alpsko- himalájskej, podsústavy Karpaty, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty, oblasti Slovenského stredohoria, celku Zvolenská kotlina a podcelkov Slatinská kotlina, Detvianska kotlina a Rohy. Predmetné územie susedí na východe s oblasťou Slovenského rudohoria, celkom Veporské vrchy a podcelkom Sihlianska planina. Povrch územia je rovinný s nadmorskou výškou 346-360 m.

1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Z hľadiska regionálneho geologického členenia (Vass et al., 1988) patrí územie do oblasti vnútorných kotlín, celku zvolensko-slatinská kotlina. Na geologickej stavbe záujmového územia sa zúčastňujú sedimenty kvartérneho veku, ktorých podložie tvoria neogénne sladkovodné íly a silty s preplástkami pieskov a drobných štrkov. Pod týmto súvrstvím je vyvinutý mohutný súbor neovulkanických hornín - andezitov starohutského komplexu.

Kvartérne sedimenty v území sú tvorené fluviálnymi štrkmi a piesčitými štrkmi strednej risskej terasy. Relatívne výška bázy štrkov je na úrovni asi 10-15 m nad tokom Slatiny. Hrúbka akumulácie štrkov kolíše okolo 5 m. Najčastejším litologickým typom sú piesčité štrky hrubé až veľmi hrubé s veľkosťou valúnov 5-15 cm, menej časté sú strednozrnné štrky s veľkosťou valúnov 2-5 cm. Ojedinele sa v štrkoch vyskytujú balvanovité obliaky veľkosti 15-20cm. Z hornín sú zastúpené hlavne vulkanity (andezity) a kremité horniny.

Súčasťou fluviálnych piesčitých štrkov sú rôzne hrubé polohy súvekých fluviálnych nivných hlín. Štrky terás pokrývajú mladšie hlinité splachy.

Povrch celého záujmového územia je pokrytý piesčitou hlinou s obsahom organických častí.

Pod povrchovou vrstvou piesčitej hliny sa na celom území projektovanej stavby nachádzajú ílovité zeminy charakteru ílu piesčitého až ílu s vysokou a veľmi vysokou plasticitou. Konzistencia ílovitých zemín je tuhá.

Pod ílovitými zeminami sa nachádza vrstva štrkovitých zemín, ktoré možno zaradiť do triedy štrku ílovitého.

1.3 Inžinierskogeologická charakteristika

Celý povrch budúceho staveniska je prekrytý vrstvou piesčitej hliny s mocnosťou cca 0,3 m, ktorá obsahuje vysoký podiel organogénnych látok (humus, korene rastlín a pod.) Pod vrstvou piesčitej hliny sa na celom území projektovanej stavby nachádza vrstva ílovitých zemín, ktoré majú pevnú konzistenciu. Ílovitý štrk má nad hladinou podzemnej vody konzistenciu pevnú až tvrdú, pod hladinou podzemnej vody sa konzistencia mení na tuhú. V zmysle inžinierskogeologickej rajonizácie Západných Karpát, patrí územie údolnej nivy Slatiny do regiónu neogénnych tektonických vkleslín – Slatinská kotlina. Kotlina je vyplnená neogénnymi sedimentami – tufickými a piesčitými ílmi, pieskami, s vložkami zlepencov a tufov.

1.4 Hydrogeologické pomery

V hydrogeologickej rajonizácii Slovenska predstavuje posudzované územie južnú časť hydrogeologického rajónu V 083 Neovulkanity pohoria Poľany a časti Zvolenskej kotliny, severnú časť rajónu V 088 Neovulkanity severných svahov Štiavnických vrchov a Javoria. Hydrogeologické pomery kvartéru Komplex kvartérnych sedimentov v hodnotenom území projektovanej rýchlostnej cesty R2 predstavuje plošne najrozšírenejší zvodnený komplex zastúpený fluviálnymi sedimentami Slatiny a jej prítokov, miestami na okrajoch nivy a v blízkosti vyústení bočných dolín proluviálnymi sedimentami. Vzhľadom na urbanizované územie je dokumentovaný výskyt antropogénnych sedimentov charakteru navážok, násypov telies pozemných komunikácií a násypov železnice.

Z hydrogeologického hľadiska majú význam hlavne fluviálne štrky v údolí Slatiny so súvislou, pomerne vysokou hladinou podzemnej vody, štrky sú trvalo zvodnené a dobre priepustné. Údolná niva rieky býva počas jarného topenia snehov a po intezívnych zrážkach miestami zaplavovaná (inundačná oblasť), pričom niektoré úseky údolnej nivy sú trvalo zamokrené.

1.5 Geodynamické javy

Lokalita sa nachádza v stabilnom území aluviálnej nivy; v posudzovanom území nie je dokumentovaný výskyt geodynamických javov.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti 6. stupňa stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64.

Výskyt radónu a radónové riziko

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky, 2002 územie v okolí obce Vígľaš patrí do oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom.

1. 6 Ložiská nerastných surovín

V širšom okolí katastrálneho územia Vígľaš sa nachádzajú tri ložiská nerastných surovín, vymedzený ťažobný priestor Pod Rohy, ťažobná surovina je andezit, v kameňolome je ťažba ukončená. Lokalita Šamilovec, vymedzený ťažobný priestor, ťažobná surovina andezit, ťažba je v súčasnosti čiastočne utlmená, v areáli kameňolomu prebieha spracovanie vyťaženého andezitu na kamenivo. Lokalita Očová II je výhradné ložisko keramických ílov, do k.ú. Vigľaš zasahuje 1/5 ložiska.

1.7 PÔDNE POMERY

1.7.1 PÔDA

Pôdno-ekologické stanovištné podmienky v oblasti kvality poľnohospodárskej pôdy v skúmanej lokalite možno hodnotiť ako priaznivé. V danom priestore sa prelínajú tri pôdne typy nivné pôdy glejové, pseudogleje na sprašových hlinách a smerom k masívu Bokov hnedé pôdy. Pôdy nachádzajúce sa na predmetnej lokalite predstavujú ornú pôdu – BPEJ 0757202. Podľa BPEJ patria pôdy do 6. bonitnej triedy.

1.8 KLIMATICKÉ POMERY

Záujmové územie patrí do klimatickej oblasti T7, teplej, mierne vlhkej s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu (stanica Vígľaš-Pstruša) dosahuje 7,8°C s minimom v januári (-4,6°C) a maximom v júli (18,5°C).

Priemerný ročný úhrn zrážok na najbližšej meteorologickej stanici (Vígľaš-Pstruša) dosahuje 609mm. Najviac zrážok pripadá na mesiac júl (80 mm), najmenej na zimné mesiace január (34 mm). Územie je charakteristické častým výskytom hmiel (80-100 dní). Priemerná ročná hodnota výparu je 500 mm. Režim odtoku je dážďovo-snehový s akumuláciou v mesiacoch december – február a maximálnou vodnosťou v mesiacoch marec a apríl.

Snehová pokrývka dosahuje priemernú výšku 10-12 cm a trvá v priemere 60 dní. Hĺbka premŕzania pôdy v záujmovom území je 0,95 m.

Veterné pomery

Z hľadiska možnej prašnosti, špecifického pachu a rozptylových podmienok je dôležitým prvkom smer a rýchlosť vetra. Prevládajúcimi smermi vetra v riešenom území sú východné a západné vetry; priemerná rýchlosť vetra 2,2 m/s.

1.9 OVZDUŠIE
1.9.1. Znečistenie ovzdušia

Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší upravuje práva a povinnosti osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a pri obmedzovaní príčin a zmierňovaní následkov znečisťovania ovzdušia. Územie Vígľaš - Pstruša z hľadiska čistoty ovzdušia sa radí k územiam s relatívne málo znečisteným ovzduším. Vyplýva to predovšetkým zo skutočnosti, že v obci je zatiaľ malé zastúpenie priemyslu s výraznejšími zdrojmi znečisťovania ovzdušia, i keď časom sa bude priemyselný park na Vígľaši rozrastať a pribudnú malé a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia.

Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SOx, NOx a CO. Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská, malé prevádzky bez odlučovacích zariadení s nekvalitným uhlím ako i zastaranými technologickými zariadeniami). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov ako i aplikácia umelých pesticídov. Emisie znečisťovania ovzdušia pochádzajú aj z chovu hospodárskych zvierat.

Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Významnou oblasťou znečisťovania ovzdušia je neustále narastajúca intenzita cestnej dopravy. Všeobecne je známe, že vozidlá s benzínovým motorom zodpovedajú za 90 % celkových emisií prchavých organických látok z dopravy.

Emisie základných znečisťujúcich látok (t) zo stacionárnych zdrojov v okrese Zvolen v rokoch 2005-2011

Rok	TZL	SO2	NOx	CO	COU
2005	206	2112	766	236	84
2006	118	2422	646	189	121
2007	81	1216	574	157	137
2008	46	964	562	153	134
2009	48	1121	502	146	85
2010	58	1081	519	94	136
2011	49	1001	553	119	152

Emisie základných znečisťujúcich látok (t) zo stacionárnych zdrojov v okrese Detva v rokoch 2005-2011

Rok	TZL	SO2	NOx	CO	COU
2005	16	28	26	56	7
2006	17	26	33	58	8
2007	22	11	81	89	8
2008	21	8	88	91	9
2009	19	18	68	68	8
2010	28	19	78	73	15
2011	31	3	91	73	23

Zdroj: www.air.sk/neiscu - Inventarizácia emisií stredných a veľkých stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia SR

1.10 HYDROLOGICKÉ POMERY

1.10.1 VODA

Povrchové vody

Územie patrí do povodia stredného toku Hrona, ktorý preteká cca 15 km západne od lokality.

Samotné územie je odvodňované prostredníctvom toku Slatina, ktorá predstavuje ľavostrar prirodzenom koryte v smere východ-západ, cca 750 m severne od posudzovaného areálu, následovnýmicharakterizovaná nasledovnými parametrami prietoku:

Tok Slatina
Profil
r.km 20,2 (nad Vígľašom)
Hydrologické číslo povodia 4-23-03-037
Plocha povodia 345,57 km^2
Dlhodobý priemerný prietok 3,127 $m^3.s^{-1}$

M-denné prietoky (Q_{Md}) v $m^3.s^{-1}$:

M	30	90	180	270	330	355	364
Q_{Md}	7,903	3,503	1,659	0,813	0,423	0,250	0,151

Podzemné vody

Prítomnosť štrkovitých zemín a blízkosť vodného toku rieky Slatina je predpokladom trvalej prítomnosti podzemnej vody vo vrstve štrkovitých zemín. Hladina podzemnej vody sa nachádza v hĺbke 5-6 m. Koeficient filtrácie štrkovitých zemín sa odhaduje rádovo na n.10^{-5} - 10^{-6} m/s. Nadložné ílovité zeminy sú veľmi málo priepustné až nepriepustné.

Podložné neogénne ílovité zeminy sú ako celok nepriepustné. Priepustnejšie sú polohy pieskov, tufitov a tufov s pórovou priepustnosťou, a to v závislosti od litofa-ciálneho vývoja hornín. Vo vulkanitoch majú najväčší hydrogeologický význam tektonické línie a poruchové zóny. Na tektonické línie sa viaže aj vznik hlboko založených, niekoľko kilometrov dlhých dolín, medzi ktoré patrí aj dolina rieky Slatina a niektorých jej prítokov.

V rámci pozorovacej siete SHMÚ na systematické zisťovanie kvality podzemných vôd národného monitorovacieho programu, nie je riešené územie zaradené do monitorovacej siete.

Kvalita podzemných vôd je ovplyvnená antropogénnym znečisťovaním (poľnohospodárstvo, osídlenie). Možno predpokladať jej určitý stupeň znečistenia najmä v priestore nivy Slatiny najmä vplyvom osídlenia (absencia odkanalizovania obce), ale i vplyvom poľnohospodárskej činnosti v území.

Minerálne a termálne vody

Minerálne pramene v k.ú. obce sú evidované nasledovné:
- studňa u K. Strelcovej
- studňa S-1 v Pstruši
- medokýš v Pstruši
- medokýš pri Holcovom dvore
- skruž v Holcovom Majeri

Termálne pramene v k.ú. obce sa nenachádzajú.

1.11 Vodohospodársky chránené územia

Do riešeného územia nezasahuje žiadne vodohospodársky chránené územie v zmysle nariadenia vlády SSR č. 13/1987 Zb. v znení zákona č. 364/2004 Z.z.

1.12 FLÓRA A FAUNA

1.12.1 Flóra a vegetácia

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) patrí územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okresu Slovenské stredohorie, kde sa nachádza na rozhraní Poľany a Javoria.

Podľa geobotanickej mapy Slovenska (Michalko et al., 1986) pôvodnú potenciálnu vegetáciu záujmového územia tvorili dubovo-hrabové lesy karpatské (Carici pilosae – Carpinenion betuli). V priestore severozápadne od priemyselného parku boli pôvodné lužné lesy nížinné (Ulmenion).
Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia je výrazne zmenený, veľká časť územia je antropicky silne ovplyvnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná, resp. tvorená sekundárnymi spoločenstvami a antropogénne degradovanými rastlinnými spoločenstvami s prevahou poľnohospodárskych mono-kultúrnych, plevelných a ruderálnych spoločenstiev. Pôvodné rastlinné spoločenstvá sa zachovali v území severne až severozápadne od posudzovaného územia, ostrovčekovite a v refúgiách. V súčasnosti plnia významné krajinnoekologické a stabilizačné funkcie v krajine, je nevyhnutné ich zachovanie z hľadiska ekologickej stability územia.

1.12.2 Fauna

Na základe členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) na živočíšne regióny záujmové územie spadá do provincie Karpaty, oblasti Západné Karpaty, vnútorného obvodu a južného okrsku.

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, na pomerne vysokú výškovú zonálnosť a expozíciu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, je súčasná fauna výrazne rôznorodá. V území sa uplatňujú zoocenózy:

- hydrických biotopov tečúcich vôd (ekosystémy Slatiny a jej miestnych prítokov),
- hydrických biotopov stojatých vôd (periodické vody, mláky, prirodzené i umelé depresie rôzneho charakteru a typu),
- lúčnych biotopov a poľnohospodárskej pôdy (poloprirodzené lúky, pasienky, kosené lúky, ruderálne spoločenstvá, orná pôda - poľnohospodárske mono-kultúry),
- nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie (brehové porasty, remízky, medze a kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu, záhrady),
- lesných ekosystémov (lesy, menšie lesíky) v širšom okolí,
- ľudských sídiel (budovy, parky, záhrady, ruderálne spoločenstvá).

Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a druhy viazané na voľnú poľnohospodársku krajinu, miestami sa tu objavia i vzácnejšie druhy živočíchov (sezónny migranti - zástupcovia avifauny). Druhovú diverzitu územia zvyšujú prítomné významnejšie krajinotvorné prvky (masív Boky, lesíky, parky, okolia recipientov, nelesná stromová vegetácia a pod.).
K najbežnejším druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, vrabec domový a žltochvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce, jež, kuna, líška a iné.

1.13 Prvky územného systému ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo lokálny význam. Cieľom vymedzenia ÚSES ako celoplošného systému stability v krajine je:

- Zachovanie a podpora rozvoja prirodzeného genofondu krajiny a rozmanitosti foriem života (biodiverzity)
- zachovanie a doplnenie stabilizujúcich prvkov v krajine a zabezpečenie ich priaznivého pôsobenia na okolité ekologicky menej stabilné časti krajiny
- podpora možnosti polyfunkčného využívania krajiny
- zachovanie významných krajinných fenoménov.

V širšom území sú vymedzené nasledovné genofondovo významné lokality fauny a flóry (Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Zvolen (SAŽP Banská Bystrica, 1995):

• Rohy (NPR) – floristicky najcennejšia časť južných svahov pahorku Rohy (657 m n.m.) vo Zvolenskej kotline. Územie reprezentujú teplé bukové dúbravy a skalné lesostepi s výrazne xerofytnou vegetáciou.

• Meandre Slatiny II v úseku Vígľaš – Detva (pripravovaná PR). Je pokračovaním hodnotnej meandrujúcej Slatiny s rovnako zachovalou pobrežnou vegetáciou prirodzeného zloženia a priľahlými aluviálnymi lúkami pri Vígľaši a Pstruši.

Posudzovaná lokalita nezasahuje do prvkov územného systému ekologickej stability identifikovaných v rámci R-ÚSES okresov Detva a Zvolen. Najbližšie, vo vzdialenosti 700 – 750 m severne, preteká rieka Slatina, ktorá predstavuje hydricko – terestrický biokoridor regionálneho významu.

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy.
Pozostáva z chránených vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 - kodifikované znenie smernice) a území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992). Do januára 2016 bolo vymedzených spolu 27 393 chránených vtáčích území a území európskeho významu. Výmera suchozemských lokalít je 788 847 km^2(18,1 % výmery členskýchštátovEurópskejúnie).
Slovenská republika prispela do Natura 2000 41 chránenými vtáčími územiami a 473 územiami európskeho významu.

Veľkoplošné chránené územia

Najbližšie veľkoplošné chránené územie je východne ležiaca CHKO – biosferická rezervácia Poľana. Je to naše najvyššie sopečné pohorie. Vulkanickou činnosťou sa na jej území vytvorila mohutná sopka s priemerom 20km, čím sa zaraďuje medzi najväčšie vyhasnuté sopky v Európe. Od roku 1990 je územie biosferickou rezerváciou UNESCO.

Stratovulkanická stavba sa prejavuje striedaním odolných andezitových príkrov a prúdov vrstvami menej odolných tufov a tufitov. V centrálnej časti sa vytvorila pôsobením eróznych a denudačných procesov kotlovitá prehĺbenina- kaldera. Zvyšky lávových andezitových prúdov, ktoré odolali rozrušovacím procesom, slúžia ako náučné objekty a veľa z nich je vyhlásených za maloplošné chránené územia. Sú to Kaľamárka, Melichova skala, Vodopád Bystré.

Maloplošné chránené územia

V okrese Detva medzi maloplošné chránené územia patria:

-Chránený areál Hrončiačka v k.ú. Vígľaš
- Prírodná rezervácia Pstruša
- Národná prírodná rezervácia Zadná Poľana
- Prírodná pamiatka Melichova skala
- Národná prírodná pamiatka Vodopád Bystrého potoka
- Prírodná pamiatka Kaľamárka
- Prírodná rezervácia Rohy
- Prírodná rezervácia Habáňovo
- Chránený areál Horná Chrapková
- Prírodná pamiatka Krivánsky potok
- Prírodná rezervácia Kopa

2. KRAJINA, KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA

Riešené územie má typický antropogénny charakter s intenzívnym poľnohospodárskym využitím. Izolovane, najmä v širšom území, sa tu zachovali prvky prírodného resp. poloprírodného charakteru. Samotné sídlo predstavuje krajinu vidieckeho typu, jeho okolie poľnohospodársku krajinu.

Lokalita Pstruša sa nachádza medzi Vígľašom a prírodnou rezerváciou Rohy, navrhovaná stavba sa bude nachádzať v rámci Jazdeckého a športovo-rekreačného areálu – Masarykov dvor. Južne od areálu je vybudovaná obytná zástavba.

2.1 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

2.1.1 Územná ochrana prírody

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny riešené územie spadá do 1. stupňa ochrany prírody. Vyššie stupne ochrany prírody sa v posudzovanom území ani v jeho okolí nevyskytujú.

Najbližšie sa nachádza Prírodná rezervácia Pstruša vo vzdialenosti 400 m s rozlohou 7,3605 ha. Za chránenú bola vyhlásená v roku 1979 za účelom zabezpečenia ochrany vlhkomilných lúčnych spoločenstiev s mimoriadne bohatým výskytom chráneného a kriticky ohrozeného druhu flóry korunovky strakatej (Fritillaria meleagris). Prírodná rezervácia Rohy s rozlohou 25,03 ha, sa nachádza 2,5 km východne na južnom svahu rovnomenného kopca. Za chránenú je vyhlásená od roku 1986 na ochranu xerotermnej vegetácie Zvolenskej kotliny, dôležitej z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.

2.1.2 Druhová ochrana prírody

Ochrana druhov rastlín a živočíchov sa vykonáva v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva z. č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V tejto vyhláške okrem iného je určený zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov. Lokality výskytu chránených druhov sú predmetom ochrany a výskumu. Evidencia je vedená v zmysle platných právnych noriem a na jednotlivých pracoviskách ŠOP SR.

Priamo z lokality navrhovaného SZ nie sú informácie o výskyte osobitne chráneného druhu. Na slatinnej lúke pod Vígľašským zámkom, medzi železničnou traťou a cestou I/50, východne od elektrického vedenia a pozdĺž železničnej trate sa nachádzajú biotopy s výskytom kriticky ohrozeného druhu – korunovka strakatá (Fritillaria meleagris).

2.1.3 Chránené stromy

.

V posudzovanom území sa nenachádza žiadny chránený strom. V rámci okresu boli za chránené stromy vyhlásené: Buk v Detvianskej Hute, vek 200 rokov, Buk pod Kľukou, Hriňová, vek 200rokov, Lipa na obecnom dvore v Detvianskej Hute, Báťkova lipa, Hriňová a Lipa malolistá – predstavuje krajinotvorný a esteticky významný solitér dotvárajúci scenériu krajiny pod Poľanou.. Pravdepodobne pozostatok pri klčovaní lesa pri osídľovaní územia, obvod kmeňa 616 cm, priemer koruny 21 m, výška 30 m, odhadovaný vek 250-300 rokov.

3. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 OBYVATEĽSTVO

Lokalita navrhovaného výrobného areálu sa nachádza v k.ú. obce Vigľaš, okres Detva, Banskobystrický kraj.
Obec Vígľaš sa nachádza na Podpoľaní a v súčasnosti patrí do okresu Detva. Počiatky vzniku prvej osady na území Vígľaša nie sú náhodné. V dávnej minulosti si človek pre svoje obydlie vyhľadával bezpečné miesto na vyvýšeninách, z ktorých mal výhľad na široké okolie. Našiel ho aj na skalnom ostrohu nad riekou Slatinou. Prví Slovania začali toto miesto nazývať vengled, neskôr vigľad. Po niekoľkých storočiach ľud túto lokalitu nazval Vígľaš. Zemepáni, ktorí z Vígľaša ovládali väčšiu časť Podpoľania, názov svojho obydlia, svojho panstva a aj osady svojich poddaných neustále menili. Súčasťou Vigľaša je aj obec Pstruša. Výmera katastra je 3510 ha, nadmorská výška je 343 m.n.m. Počet obyvateľov k 31.12.2015 je 1637 obyvateľov.

3.2 Zamestnanosť

V Obci prevažujú odvetvia ako poľnohospodárstvo, živnostníci, strojársky priemysel, ktorý sa rozvíja v priemyselnom parku a samozrejme kultúrna pamiatka Vígľašský zámok, zvonica z 19.storočia, technická pamiatka úzkokoľajná železnica a samozrejme zrekonštruovaný Masarykov dvor, prinášajú rozvoj cestovného ruchu, nové pracovné príležitosti.

3.3 Zdravotný stav obyvateľstva

- Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v nasledovných ukazovateľoch:
- stredná dĺžka života pri narodení
- celková úmrtnosť (mortalita)
- dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť
- počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vývojovými vadami
- štruktúra príčin smrti
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení
- šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia
- stav pracovnej neschopnosti a invalidity
- choroby z povolania a profesionálne otravy

Stredná dĺžka života pri narodení, tzv. nádej na dožitie je základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov. Predstavuje priemerný počet rokov života novorodenca, ktorý môže dosiahnuť pri rešpektovaní špecifickej úmrtnosti v danom období.
Aj napriek tomu, že stredná dĺžka života v SR sa od roku 1970 do roku 2001 zvýšila u mužov zo 66,7 na 69,54 a u žien zo 72,9 na 77,60 rokov, je to pod hranicou európskeho priemeru a vysoko zaostáva za naj vyspelej s inými krajinami.

Pre demografický vývoj na Slovensku je charakteristickým javom starnutie populácie, ktoré sa prejavuje nárastom starších vekových skupín obyvateľstva. Demografické starnutie je odrazom procesov formujúcich vekovú štruktúru obyvateľstva. Ide predovšetkým o pôrodnosť a úmrtnosť.
Výsledkom je súčasný regresívny typ vekovej štruktúry ako dôsledok poklesu pôrodnosti v poslednom desaťročí a len veľmi pozvoľného znižovania úmrtnosti.

Vývoj úmrtnosti v populácii je v poslednom desaťročí ovplyvnený zmenami v dynamike úmrtnosti a to tak pozitívne, ako aj negatívne. Ide predovšetkým o úmrtnosť na prioritné

skupiny ochorení, a to choroby obehovej sústavy a nádory, najmä v populácii produktívneho veku.

3.4 Sídla

Pstruša sa nachádza v juhovýchodnej časti katastrálneho územia Vígľaš. Prvá písomná zmienka o obci cca. rok 1393. Vígľaš – Pstruša o celkovej výmere katastra 3210 ha, predstavuje typ čiastočne rozptýleného sídla na hranici medzi kompaktným a lazníckym osídlením. V súčasnosti má obec Vígľaš-Pstruša 1637 obyvateľov. Obec každoročne trápia povodne kvôli rieke Slatina, ktorá preteká územím obce. Najčastejšie povodne sú v jarných mesiacoch, kedy sa zvýši hladina rieky a zaplaví nielen cesty a záhrady, ale aj obytnú zónu obce.

3.5 Priemysel a služby

V obci sú podnikateľské činnosti zamerané aj na rozvoj cestovného ruchu. Zrúcaniny Vígľašského zámku,ktorý pochádza z 13. storočia, nedávno zrekonštruovali na štvorhviezdičkový kongresový hotel, čím sa pritiahlo do regiónu veľa návštevníkov z rôznych krajín sveta a dostalo sa toto územie do povedomia, na čom sa podieľa aj zrekonštruovaný areál Masarykovho dvora, ktorý v minulosti patril k sídlam prezidenta ČSR Tomáša G. Masaryka. V súčasnosti je z neho Jazdecký a športovo-rekreačný areál, ktorý ponúka návštevníkom ubytovanie a stravovanie v krásnych priestoroch, taktiež wellness služby, hodiny jazdenia na koňoch v krytej jazdiarni, veľa aktivít pre rodinky s detičkami v príjemnom prostredí v blízkosti jazierka a vyhliadkovej veže.

Priemyselný park, ktorý sa postupne realizuje a zapĺňa, bude zameraný prevažne na strojársku výrobu. V blízkom okolí v Detve sú Podpolianske strojárne Detva, a.s., vo Zvolene Bučina Zvolen a.s., ŽOS Zvolen, a.s., WUSAM, as.s a v obci Hriňová Hriňovské strojárne, a.s.

Priemyselná výroba v obci Vígľaš Pstruša má zastúpenie prevádzkami: EUROVIA – Kameňolomy, s r.o., ASTA spol. s r.o. - stavebná výroba, expedičný sklad dreva Vígľaš.

3.6 Poľnohospodárstvo

V katasri obce zaberá poľnohospodárska pôda18 578 300 m^2, čo predstavuje 57,9% z celkovej výmery katastra. V obci Vígľaš – Pstruša sa rastlinnej výrobe venuje poľnohospodárske družstvo AGROSEV so sídlom v Detve.

3.7 Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území zaberajú lesné pozemky 10 806 532 m^2, čo predstavuje 33,7% z celkovej výmery katastra. Vlastníkom a hospodárom lesa sú OLZ Kriváň –Lesná správa Vígľaš a Lesná správa Očová. Z hľadiska kategorizácie lesov majú v území dominantné postavenie lesy hospodárske, ktorých hlavná funkcia je produkcia drevnej hmoty. Na drevinové zloženie lesa má významný vplyv nadmorská výška 343 m n. m.

Obec obklopujú zmiešané lesy s prevahou listnatých lesov. Vegetácia toku Slatina v riešenom území sa nachádza na styku jelšových lesov na nivách podhorských a horských vodných tokov a jaseňovo-brestovo-dubových lesov. Hlavnými drevinami v nich sú dub lesný, jaseň štíhly, brest horský. Drevinové zloženie lesov je pestré. Lokalita je biotopom viacerých významných druhov fauny a flóry.

Hodnotený zámer sa nachádza mimo lesné pozemky.

3.8 Doprava

Cez obec Vígľaš prechádza cesta I/50 (E571) ČR/SR – Trenčín – Prievidza – Zvolen – Lučenec - Košice. Cesta I/50 bude čoskoro odľahčená a menej frekventovaná, dokončením výstavby dialnice. Obcou prechádza v Západovýchodnom smere železničná trať druhého hlavného železničného významu SR tzv. železničný ťah Bratislava- Nové Zámky- Levice – Zvolen- Lučenec- Fiľakovo – Košice.Trať je jednokoľajová, neelektrifikovaná. V obci Vígľaš sa nachádza vykládková a nakládková železničná stanica s kompletnou obsluhou. V časti Pstruša sa nachádza železničná zastávka Pstruša, ktorá slúži pre osobnú i nákladnú dopravu.

3.9 Infraštruktúra

Zásobovanie vodou a odkanalizovanie
Obec Vígľaš má vybudovaný verejný vodovod vo všetkých častiach s obytnou i výrobnou funkcio. Zdrojom pitnej vody je Pohronský skupinový vodovod Zolná – Detva.V obci Vígľaš – Pstuša nie je vybudovaná splašková kanalizácia a čistička odpadových vôd*.*

Elektrická energia
Predaj a distribúciu elektrickej energie do obce poskytuje Stredoslovenská energetika, a.s.Hlavným napájacím bodom je elektrická rozvodňa a transforovňa 110/22 V v Lieskovci a odtiaľto vyúsťujú dva VN 22 kV distribučné vzdušné vedenia.

Zásobovanie teplom
V obciach Vígľaš sa zásobovanie teplom uskutočňuje centralizovaným aj decentralizovaným spôsobom na báze plynu a tuhých palív.

Plyn
Obec je plynofikovaná, je napojená na VVTL plynovod Lovinobaňa – Zvolen DN300, 6,4 Mpa. Obec má vybudovanú rozvodnú sieť plynu o dĺžke 9 750 m.

Telekomunikácie
V obci je vybudovaná verejná telekomunikačná sieť typizovanými zemnými aj závesnými káblami.

3.10 Rekreácia a cestovný ruch

V súčasnej dobe v obci Vígľaš sú podnikateľské činnosti zamerané aj na rozvoj cestovného ruchu. Zrúcaniny Vígľašského zámku,ktorý pochádza z 13. storočia, nedávno zrekonštruovali na štvorhviezdičkový kongresový hotel, čím sa pritiahlo do regiónu veľa návštevníkov z rôznych krajín sveta a dostalo sa toto územie do povedomia, na čom sa podieľa aj zrekonštruovaný areál Masarykovho dvora, ktorý v minulosti patril k sídlam prezidenta ČSR Tomáša G. Masaryka. V súčasnosti je z neho Jazdecký a športovo-rekreačný areál, ktorý ponúka návštevníkom ubytovanie a stravovanie v krásnych priestoroch, taktiež wellness služby, hodiny jazdenia na koňoch v krytej jazdiarni, veľa aktivít pre rodinky s detičkami v príjemnom prostredí v blízkosti jazierka a vyhliadkovej veže.

3.11 Kultúrne a historické pamiatky

Na území obce Vígľaš sa nachádzajú dve kultúrne pamiatky zapísné v zozname kultúrnych pamiatok SR a patria medzi ne Zrúcanina hradu Vígľaš – evid. Č. Ss/1123 a zvonica – evid. Č. Ss/1124. Vysokú urbanistickú, architektonickú a technickú hodnotu majú pôvodné majere vybudované v rokoch 1903 – 1908 v Pstruši a Hájnikovej, navrhnuté je ich vyhlásenie za technické pamiatky.

4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA

Súčasný stav kvality životného prostredia úzko súvisí s kvalitou zdravia populácie. Kvalita prostredia, v ktorom žijeme a vyrastáme sa v posledných rokoch zmenila a podpísali sa na nej pribúdajúce technologické zariadenia, výrobné procesy a samozrejme doprava. Príroda stráca svoju silu aj napriek všemožným opatreniam na zmiernenie negatívnych vplyvov ľudskej činnosti. Netrpí však len príroda, ale aj obyvateľstvo, keďže všetky negatívne vplyvy, ktoré vstupujú do životného prostredia ohrozujú aj samotné ľudstvo a pribúda tak veľa chronických ochorení. Podľa štatistík 86% zo všetkých úmrtí a 77% záťaže ochoreniami spôsobuje skupina ochorení, medzi ktoré patria kardiovaskulárne ochorenia, nádory, duševné choroby, diabetes mellitus a chronické choroby pĺúc. Druhou vedúcou príčinou úmrtí sú onkologické ochorenia a majú stúpajúcu tendenciu. Prenosné ochorenia predstavujú aj napriek pokroku v diagnostike trvalú hrozbu pre verejné zdravie. Model determinantov zdravia pripisuje vplyvu prostredia na výsledný zdravotný stav populácie asi 20%, niektoré zdroje uvádzajú až 30%.

V podmienkach hodnotenia investičného zámeru a prevádzky posudzovanej činnosti chápeme problematiku environmentálnej únosnosti v procese EIA ako kritérium priestorovej lokalizácie potenciálnych nepriaznivých environmentálnych vplyvov činnosti na územie. Ekologická únosnosť sa v procese hodnotenia vplyvov na životné prostedie interpretuje na základe zraniteľnosti resp. citlivosti jednotlivých zložiek životného prostredia. Zraniteľnosť (citlivosť) prírodného prostredia sa rieši na základe kombinácie náchylnosti územia k deštrukcii a význačnosti územia, hodnotí sa citlivosť prvkov prírodného prostredia vo vzťahu k zložkám využívania zeme.

Pre stanovenie klasifikácie zraniteľnosti používame päťstupňovú škálu zraniteľnosti:

1 Kriticky zraniteľné prostredie
2 Veľmi zraniteľné prostredie
3 Stredne zraniteľné prostredie
4 Mierne zraniteľné prostredie
5 Nepatrne zraniteľné prostredie

4.1 Zraniteľnosť horninového prostredia a reliéfu

Definujeme ako odolnosť horninového prostredia na aktivity vyvolané výstavbou a prevádzkou činnosti v predmetnom území. Horninové prostredie v lokalite môžeme hodnotiť ako geologicky pomerne jednoduché. Realizácia stavby nevyžaduje významný zásah do horninového prostredia a reliéfu. Zraniteľnosť horninového prostredia na základe zhodnotenia citlivosti hornín, hodnotíme ako nepatrne zraniteľné prostredie.

4.2 Zraniteľnosť povrchových a podzemných vôd

Zraniteľnosť povrchových vôd

Povrchové toky riešeného územia nie sú priamo dotknuté s územím realizácie stavby. Preto zraniteľnosť hodnotíme ako *nepatrne zraniteľné prostredie*.

Zraniteľnosť podzemných vôd

Závisí od koeficientu priepustnosti, od hĺbky hladiny podzemnej vody a od druhu a hrúbky pokryvnej vrstvy. Vzhľadom na súčasný stav a hydrogeologický charakter lokality a spôsob zabezpečenia zámeru pred znečistením podzemných vôd a prihliadnuc na to, že najväčším zdrojom potenciálneho znečistenia vôd môžu byť splaškové vody v obci, keďže v celej obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia. Z pohľadu vplyvu výstavby a prevádzkovania pivovaru nie je riziko znečistenia vyššie, keďže celá obec používa na odpadové vody žumpy. A preto hodnotíme zraniteľnosť podzemných vôd ako *stredne zraniteľné prostredie*.

4.3 Zraniteľnosť pôd

Aktuálna náchylnosť územia na eróziu závisí predovšetkým od charakteru reliéfu, zrnitosti pôd a využití územia. Pozemky hodnoteného územia sú vedené ako zastavané plochy a teda zraniteľnosť pôd hodnotíme ako *nepatrne zraniteľné prostredie*.

4.4 Zraniteľnosť ovzdušia

Pri hodnotení zraniteľnosti ovzdušia vychádzame:

- zo súčasného stavu znečistenia ovzdušia,
- z existujúcich zdrojov znečistenia ovzdušia
- z meteorologických faktorov

Na základe toho hodnotíme súčasný stav prostredia v danej lokalite ako *mierne zraniteľné*, veľký vplyv na kvalitu ovzdušia majú hlavne doprava a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré sú v predmetnom území zatiaľ v malom zastúpení.

4.5 Zraniteľnosť fauny a flóry

Umiestnenie pivovaru v danej lokalite, nezasiahne do existujúcej fauny a flóry územia, keďže bude vybudovaný v existujúcom Jazdeckom a športovo - rekreačnom areáli Masarykov dvor. Na základe toho hodnotíme zraniteľnosť fauny a flóry v tomto prostredí ako *nepatrne zraniteľné prostredie.*

4.6 Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka

Medzi hlavné faktory zraniteľnosti pohody a kvality života patria

- doprava
- priemysel
- prach, hluk, vibrácie, emisie z dopravy vo vzťahu k sídelným útvarom

Z hľadiska zraniteľnosti pohody a kvality života človeka hodnotíme toto prostredie ako *mierne zraniteľné prostredie*, keďže veľký vplyv má hlavne doprava blízko obytnej zóny a s ňou spojená prašnosť a hluk.

4.7 Celkové zhodnotenie kvality životného prostredia v mieste realizácie zámeru

Celková zraniteľnosť územia vychádza zo skutočnosti, že hodnotená lokalita je situovaná v existujúcom a funkčnom Jazdeckom a športovo-rekreačnom areáli Masarykov dvor. Napojenie areálu na cestnú komunikáciu I/50 je mimo obytné územie, ktoré sa nachádza 300 m od navrhovanej stavby a dostatočne ďaleko od vodného toku.

Podľa princípu komplexnosti spolupôsobenia zložiek životného prostredia je územie podľa citlivosti, významnosti a intenzity stresu nepatrne až stredne únosné. Prejav zraniteľnosti u zložiek podzemné vody, ovzdušie a pohoda človeka sa dá eliminovať vhodnými technologickými postupmi výstavby a organizáciou prevádzky investičného zámeru, použitím environmentálne vhodnej technológie, aby boli minimalizované vplyvy investície na zložky životného prostredia, čím sa zníži vplyv na zraniteľnosť zložiek na minimum.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Variant B

Predstavuje realizáciu zámeru Pivovar v priemyselnom parku Úzke Tále Detva.

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr - Lukniš, 1980) patrí doktnuté záujmové územie do sústavy Alpsko- himalájskej, podsústava Karpaty, subprovincia Vnútorné Západné Karpaty, oblasť Slovenského stredohoria, celok Zvolenská kotlina a podcelok Slatinská kotlina, Detvianska kotlina. Do územia zasahujú aj geomorfologické celky Poľana, na severe a Ostrôžky na juhu. Okrajovo je zastúpené Javorie. Detvianska kotlina tvorí najvýchodnejšiu časť Zvolenskej kotliny medzi Rohami a Slovenským Rudohorím. Charakteristická je výskytom riečnych náplavových foriem. Depresná poloha kotliny podmieňuje koncentráciu tokov a hydrologickú os oblasti – Slatinu, ktorá priteká z Poľany. Najnižší bod v katastri mesta je na hranici so susedným katastrom Stožok pri rieke Slatina vo výške 368 m n.m.

HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Územie tvoria v prevažnej miere neogénne vulkanity stratovulkánu Poľana a stratovulkánu Javorie. V rámci stratovulkánu vyčleňujeme formácie Veľká Detva, Abčiná, Strelníky a Šútovka. V rámci Javoria, Javorská formácia, Blýskavica, Rohy, Starohutský komplex. Tvorené sú pyroxenickými a amfibolicko-pyroxenickými andezitmi, ryolitmi a ryodacitmi. Na malej ploche do detvianskeho katastra zasahuje podložný komplex veporika, granitoidné horniny, intenzívne narušené a zvetrané porfýrické granodiority až granity, vychádzajúce na povrch juhozápadne od kóty 567 m n. m. – Kolárov vrch a v okolí štátnej cesty asi 1 km západne od obce Podkriváň na východnom okraji katastra (BELÁČEK in JANČURA, 2001).

1.3 Inžinierskogeologická charakteristika

Na geologickej stavbe posudzovaného územia sa podieľajú zeminy kvartéru a neogénu. Ide o striedanie balvanitých tufov s jemnejšie zrnenými frakciami. Balvanitý materiál je tvorený andezitmi stmelenými tufmi. Polohy jednotlivých tufov zvetrávaním dostávajú charakter ílu s vysokou plasticitou mäkkej, tuhej až pevnej konzistencie.

1.4 Hydrogeologické pomery

V hydrogeologickej rajonizácii Slovenska (Šuba, 1981) predstavuje širšie okolie záujmového územia patrí do hydrogeologického rajónu V 083 Neovulkanity pohoria Poľany a časti Zvolenskej kotliny. Rajón je ohraničený na západe neogénom

Zvolenskej kotliny, na juhu riekou Slatina, ktorá ho oddeľuje od neovulkanitov severných svahov Štiavnických vrchov a Javoria, na východe s kryštalinikom Detvianskej kotliny a Sihlianskej planiny v povodí Slatiny. Rajón je charakteristický puklinovou priepustnosťou, pohyb podzemných vôd prebieha v puklinovopórovom prostredí. Podzemná vody je viazaná na fluviálne štrky s napätou hladinou. Časť podzemných vôd je odvádzaná povrchovými tokmi a časť prestupuje skryte do Zvolenskej kotliny. Riešené územie spadá do povodia riek Slatina (číslo hydrologického povodia 4-23-03).

1.5 Geodynamické javy

Lokalita sa nachádza v stabilnom území aluviálnej nivy; v posudzovanom území nie je dokumentovaný výskyt geodynamických javov.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti 6. stupňa stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64.

Výskyt radónu a radónové riziko

Radónový prieskum na území mesta Detva, realizoval Uranpres, s r.o. Spišská Nová Ves, kde bolo zameraných celkovo 14 referenčných plôch, z ktorých bolo 64,3 %zaradených do kategórie nízeho radónového rizika a 35,7% do kategórie stredného radónového rizika.

1. 6 Ložiská nerastných surovín

V širšom okolí katastrálneho územia Detva sa nachádzajú štyri ložiská nerastných surovín, vymedzený ťažobný priestor Stožok, ťažobná surovina je andezit, kameňolom Detva - Piešť s ťažobnou surovinou andezit, ťažba je v súčasnosti čiastočne utlmená. Vymedzený ťažobný priestor Pod Rohy, ťažobná surovina je andezit, v kameňolome je ťažba ukončená. Lokalita Šamilovec, vymedzený ťažobný priestor, ťažobná surovina andezit, ťažba je v súčasnosti čiastočne utlmená, v areáli kameňolomu prebieha spracovanie vyťaženého andezitu na kamenivo.

1.7 PÔDNE POMERY

1.7.1 PÔDA

V rámci väčšieho územného celku Zvolenskej kotliny, ktorá prechádza širokou depresiou medzi Slovenským Rudohorím, Poľanou, Kremnickými vrchmi a Javorím sa katastrálne územie Detvy rozrástlo postupne na rovinatej nive a zasahuje do dvoch horských celkov s rôznymi prírodno-geologickými charakteristikami. To do značnej miery podmienilo vznik a diverzifikáciu rôznych pôdnych typov prezentovaných pozdĺž rieky Slatina a Detvianskeho potoka predovšetkým fluvizemami, ďalej sú tu v najväčšej miere zastúpené kambizeme, ktoré tvoria prevahu v časti zasahujúcej do horských

celkov Poľany a Javoria, ale tiež pseudogleje a glejové pôdy (KOČÍK in JANČURA, 2001).
Každá parcela v priestore je charakterizovaná parametrami pôdno – ekologických vlastností (tzv.bonitovanými pôdno – ekologickými jednotkami BPEJ). Pôdy nachádzajúce sa na navrhovanom území prerdstavujú ornú pôdu a jedná sa o miene teplý, miene vlhký klimatický región s pôdnymi jednotkami 57 Pseudogleje na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké a 61 kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké, hlinité.

1.8 KLIMATICKÉ POMERY

Územie sa nachádza v dvoch klimatických oblastiach: mierne teplá oblasť, ktorá má počet letných dní v roku pod 50 a jej priemerná teplota vzduchu v júli je nad 16°C. Chladná oblasť s júlovou teplotou vzduchu 12 – 16°C je charakteristická pre severnú časť Detvy. Katastrálne územie Detva sa nachádza v mierne teplom, vlhkom, vrchovinovom okrsku zaberajúcom prevažnú časť Detvy, centrálnu časť zaberá mierne teplý, mierne vlhký, vrchovinový okrsok. Okrsok mierne chladný, s júlovou teplotou vzduchu 12- 16°C sa nachádza v severnej časti okresu. (BOHÁLOVÁ in. JANČURA et. al., 2004).

Teploty

Záujmové územie patrí do klimatickej oblasti T7. Charakteristické je teplou, mierne suchou až vlhkou klímou, s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu (stanica Vígľaš-Pstruša) dosahuje 7,8°C s minimom v januári (-4,6°C) a maximom v júli (18,5°C).
Priemerný ročný úhrn zrážok na najbližšej meteorologickej stanici (Vígľaš-Pstruša) dosahuje od 600 do 670 mm. Najviac zrážok pripadá na mesiac júl (90 mm), najmenej na zimné mesiace január (38 mm). Snehová pokývka trvá v kotlinách 55 – 70 dní, v horských polohách sa sneh udrží 120 – 135 dní v roku, pričom priemerná snehová pokrývka dosahuje výšku v kotline v januári 20 – 25 cm a v najvyšších polohách 50 – 60 cm.

Veterné pomery

Z hľadiska možnej prašnosti, špecifického pachu a rozptylových podmienok je dôležitým prvkom smer a rýchlosť vetra. Prevládajúcimi prúdenie v kotline je zo smerov SZ, Z, V a JV, o vrcholových polohách je prúdenie určované všeobecnou cirkuláciou ovzdušia. V riešenom území je veternosť malá, vyskytuje sa tu v priemere 30 - 40% situácií s bezvetrím až slabým prúdením vzduchu, priemerná ročná rýchlosť vetra je 3,2 m/s, v otvorených polohách veternosť vzrastá.

1.9 OVZDUŠIE

1.9.1. Znečistenie ovzdušia

Kvalita ovzdušia sa nedá charakterizovať prísne lokálne, pretože sa jedná o neustále sa meniace dynamické prostredie.
Kvalita ovzdušia v území je okrem diaľkového prenosu znečisťujúcich látok, ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých priemyselných zdrojov okresu Detva. Na znečisťovaní ovzdušia sa v predmetnom území podieľajú najmä palivovo – energetické zdroje, malé a stredné zdroje zneč. ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SOx, NOx a CO. Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská, malé prevádzky bez odlučovacích zariadení s nekvalitným uhlím ako i zastaranými technologickými zariadeniami). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. Emisie znečisťovania ovzdušia pochádzajú aj z chovu hospodárskych zvierat, neďaleko navrhovaného územia sa nachádza Farma hovädzieho dobytka, Úzke Tále. V blízkosti farmy je umiestnený aj Centrálny tepelný zdroj a Bioplynová stanica a pôsobia ako stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. K najväčším znečisťovateľom patria Podpolianske strojárne Detva.
Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Emisie základných znečisťujúcich látok (t) zo stacionárnych zdrojov v okrese Zvolen v rokoch 2005-2011

Rok	TZL	SO2	NOx	CO	COU
2005	206	2112	766	236	84
2006	118	2422	646	189	121
2007	81	1216	574	157	137
2008	46	964	562	153	134
2009	48	1121	502	146	85
2010	58	1081	519	94	136
2011	49	1001	553	119	152

Emisie základných znečisťujúcich látok (t) zo stacionárnych zdrojov v okrese Detva v rokoch 2005-2011

Rok	TZL	SO2	NOx	CO	COU
2005	16	28	26	56	7
2006	17	26	33	58	8
2007	22	11	81	89	8
2008	21	8	88	91	9
2009	19	18	68	68	8
2010	28	19	78	73	15
2011	31	3	91	73	23

Zdroj: www.air.sk/neiscu - Inventarizácia emisií stredných a veľkých stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia SR

1.10 HYDROLOGICKÉ POMERY

1.10.1 VODA

Povrchové vody

Hydrograficky územie patrí do povodia stredného toku Hrona a je odvodňované povrchovým tokom Slatina.
Samotné územie je odvodňované prostredníctvom toku Slatina, ktorá preteká v prirodzenom koryte v smere juhovýchod - severozápad, cca 700 m južne od posudzovaného územia. Charakterizovaná nasledovnými parametrami prietoku:

Tok Slatina	
Profil Môťová	
Hydrologické číslo povodia	1 -4-23-03-046 - 01
Plocha povodia	411,02 km^2
Dlhodobý priemerný prietok	3,019 $m^3.s^{-1}$

Priemerný mesačný prietok (m3.s-1)

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
3,323	1,479	8,382	8,96	4,288	4,384	1,448	1,175	0,869	0,545	0,61	0,69

Územie spadá prevažne do povodia Hronu. Hlavným recipientom oblasti je rieka Slatina, pretekajúca v smere V – Z južnou časťou intravilánu mesta Detva. Severnú časť (od rieky Slatina) odvodňuje najvýznamnejší tok, pretekajúci Detvou v smere S – J – Detviansky potok, ktorý je pravostranným prítokom rieky Slatina. Dĺžka hlavného toku Detvianskeho potoka je 13,38 km. Do rieky Slatina sa ako pravostranný prítok vlieva medzi lokalitami Veľké Horevodie a Dolný mlyn. Od prameňa po ústie priberá Detviansky potok tri prítoky: Jelšový potok, Dolinka – Kliny a Brezinský potok. Do Brezinského potoka vo vzdialenosti 0,65 km od jeho ústia do Detvianskeho potoka vyúsťuje tok Nemecká. Všetky uvedené toky sa nachádzajú na sever od rieky Slatina. Južnú časť k.ú. (pod riekou Slatina) odvodňujú tri samostatné prítoky Slatiny: Skalinec, Piešť a Pálenica (JAKUBIS in JANČURA, 2001).

Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska patrí územie do hydrogeologického rajónu V-083 Neovulkanity pohoria Poľany a časti Zvolenskej kotliny. Z kvartérnych sedimentov majú význam zahlinené náplavy väčších potokov. Vrty majú výdatnosť pod 1l/s, pričom často je zachytený aj kvartérny vodonosný horizont, aj priaznivé vrstvy podložia. Podzemná voda sa v prirodzenom stave viaže na priepustnejšie vrstvy štrkov na rozhraní kvartér – neogén.
Prítomnosť štrkovitých zemín a blízkosť vodného toku rieky Slatina v záujmovej oblasti je predpokladom trvalej prítomnosti podzemnej vody vo vrstve štrkovitých zemín. Hladina podzemnej vody sa nachádza v hĺbke 4 – 5 m a má mierne napätý charakter.Nadložné ílovité zeminy sú veľmi málo priepustné až nepriepustné. Podložné neogénne ílovité zeminy sú ako celok nepriepustné. Priepustnejšie sú polohy pieskov,

tufitov a tufov s pórovou priepustnosťou.Kvalita podzemných vôd je ovplyvnená antropogénnym znečisťovaním (poľnohospodárstvo, osídlenie). Možno predpokladať jej určitý stupeň znečistenia najmä v priestore nivy Slatiny najmä vplyvom osídlenia, ale i vplyvom poľnohospodárskej činnosti v území.

Minerálne a termálne vody

Na zvolenskú kotlinu sa viaže bohatý výskyt minerálnych vôd. Pochádzajú z mezozoických hornín. Ide o studené kyselky hydrokarbonáto – vápenato – sodné, ktoré vystupujú buď vo forme prirodzených prameňov alebo sú zachytené pomocou vrtov.
Podľa zoznamu minerálnych prameňov, ktorý vedie SAŽP, je v okrese Detva evidovaných 39 minerálnych prameňov. V bezprostrednom okolí posudzovanej lokality sa zdroje minerálnych vôd nenachádzajú.
Funkčné minerálne pramene:
- prameň Jánošík v Detve pod kúpaliskom
- medokýš u Gibalov v Piešť I.
- medokýš u Kružliakov Piešť II.

Termálne pramene v k.ú. mesta sa nenachádzajú.

1.11 Vodohospodársky chránené územia

Do riešeného územia nezasahuje žiadne vodohospodársky chránené územie v zmysle nariadenia vlády SSR č. 13/1987 Zb. v znení zákona č. 364/2004 Z.z.

1.12 FLÓRA A FAUNA

1.12.1 Flóra a vegetácia

Na území sa nachádza desať typov potenciálnej vegetácie, to znamená vegetácie ktorá by tu existovala bez pôsobenia človeka. Lužné lesy nížinné Ulmenion Oberd. 1953. Patria sem vlhkomilné lesy rastúce na naplaveninách pozdĺž rieky Slatina od Detvy nadol. Lužné lesy podhorské a horské Alnenion glutinoso-incanae Oberd. 1953, spolo- čenstvá krovitých vŕb zväzu Salicion eleagni Moor. 1958 a ich vývojové štádiá, ktoré sa vyskytujú od nižších podhorských polôh až do horského stupňa (do výšky 1000- 1200 m n. m. Dubovo-hrabové lesy karpatské Carici pilosae-Carpinenion betuli J. et M. Michalko in ed., ktoré sa viažu na kotlinovú časť študovaného územia. Dubové xerotermofilné lesy submediteránne a skalné stepi, táto skupina lesných a trávnych spoločenstiev sa viaže na strmé južné svahy Holého vrchu, ktorý sa nachádza v západnej časti územia severne od rieky Slatina. Dubové nátržníkové lesy Potentillo albae- -Quercion J. Michalko. 1983 in ed. Vyskytujú sa roztrúsene v ostrovčekoch na území kotliny. Bukové a jedľové lesy kvetnaté Eu-Fagenion Oberd. 1957 p. p. maj. Zaberajú prevažnú časť celku Poľana. Jedľové a jedľovo-smrekové lesy Abietion aukt. , Vaccinio-Abetion Oberd. 1962 p .p. Vyskytujú sa v najvyšších polohách (PAVLÍK in JAN- ČURA, 2001).
Vplyvom antropogénnej činnosti bola potenciálna vegetácia postupne menená, lesy boli nahradené lúkami, pasienkami a poľnohospodársky využívanými plochami.
Navrhované územie môžeme z hľadiska flóry označiť ako významne zmenené ľudskou činnosťou. Spevnené plochy v bezprostrednej blízkosti navrhovaného územia sú bez vegetácie. Na nespevnených miestach prevláda pŕhľava dvojdomá (Urtica dioica), lipkavec(Galium sp.) a vika vtáčia (Vicia cracca), púpava lekárska (Taraxacum officinale), skorocel kopijovitý (Plantago lanceolata), lopúch väčší (Arctium lappa) a z drevín a krov ojedinele ruža šípová (Rosa canina).

1.12.2 Fauna

Na základe členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) na živočíšne regióny záujmové územie spadá do provincie Karpaty, oblasti Západné Karpaty, vnútorného obvodu a južného okrsku.

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, na pomerne vysokú výškovú zonálnosť a expozíciu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, je súčasná fauna výrazne rôznorodá. V území sa uplatňujú zoocenózy:

• hydrických biotopov tečúcich vôd (ekosystémy Slatiny a jej miestnych prítokov),

• hydrických biotopov stojatých vôd (periodické vody, mláky, prirodzené i umelé depresie rôzneho charakteru a typu),

• lúčnych biotopov a poľnohospodárskej pôdy (poloprirodzené lúky, pasienky, kosené lúky, ruderálne spoločenstvá, orná pôda - poľnohospodárske mono-kultúry),

• nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie (brehové porasty, remízky, medze a kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu, záhrady),

• lesných ekosystémov (lesy, menšie lesíky) v širšom okolí,

• ľudských sídiel (budovy, parky, záhrady, ruderálne spoločenstvá).

Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a druhy viazané na voľnú poľnohospodársku krajinu, miestami sa tu objavia i vzácnejšie druhy živočíchov (sezónny migranti - zástupcovia avifauny).
K najbežnejším druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, vrabec domový a žltochvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce, jež, kuna, a iné.

1.13 Prvky územného systému ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo lokálny význam. Cieľom vymedzenia ÚSES ako celoplošného systému stability v krajine je:

- Zachovanie a podpora rozvoja prirodzeného genofondu krajiny a rozmanitosti foriem života (biodiverzity)
- zachovanie a doplnenie stabilizujúcich prvkov v krajine a zabezpečenie ich priaznivého pôsobenia na okolité ekologicky menej stabilné časti krajiny
- podpora možnosti polyfunkčného využívania krajiny
- zachovanie významných krajinných fenoménov.

V širšom území sú vymedzené nasledovné genofondovo významné lokality fauny a flóry (Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Zvolen (SAŽP Banská Bystrica, 1995):

• Rohy (NPR) – floristicky najcennejšia časť južných svahov pahorku Rohy (657 m n.m.) vo Zvolenskej kotline. Územie reprezentujú teplé bukové dúbravy a skalné lesostepi s výrazne xerofytnou vegetáciou.

• Meandre Slatiny II v úseku Vígľaš – Detva (pripravovaná PR). Je pokračovaním hodnotnej meandrujúcej Slatiny s rovnako zachovalou pobrežnou vegetáciou prirodzeného zloženia a priľahlými aluviálnymi lúkami pri Vígľaši a Pstruši.

Posudzovaná lokalita nezasahuje do prvkov územného systému ekologickej stability identifikovaných v rámci R-ÚSES okresov Detva a Zvolen. Najbližšie, vo vzdialenosti 2200 m južne, preteká rieka Slatina, ktorá predstavuje hydricko – terestrický biokoridor regionálneho významu.

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy.
Pozostáva z chránených vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 - kodifikované znenie smernice) a území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992). Do januára 2016 bolo vymedzených spolu 27 393 chránených vtáčích území a území európskeho významu. Výmera suchozemských lokalít je 788 847 km^2(18,1 % výmery členskýchštátovEurópskejúnie).
Slovenská republika prispela do Natura 2000 41 chránenými vtáčími územiami a 473 územiami európskeho významu.

Veľkoplošné chránené územia

Najbližšie veľkoplošné chránené územie je východne ležiaca CHKO – biosferická rezervácia Poľana. Je to naše najvyššie sopečné pohorie. Vulkanickou činnosťou sa na jej území vytvorila mohutná sopka s priemerom 20km, čím sa zaraďuje medzi najväčšie vyhasnuté sopky v Európe. Od roku 1990 je územie biosferickou rezerváciou UNESCO.

Stratovulkanická stavba sa prejavuje striedaním odolných andezitových príkrov a prúdov vrstvami menej odolných tufov a tufitov. V centrálnej časti sa vytvorila pôsobením eróznych a denudačných procesov kotlovitá prehĺbenina- kaldera.

Zvyšky lávových andezitových prúdov, ktoré odolali rozrušovacím procesom, slúžia ako náučné objekty a veľa z nich je vyhlásených za maloplošné chránené územia. Sú to Kaľamárka, Melichova skala, Vodopád Bystré.

Maloplošné chránené územia

V okrese Detva medzi maloplošné chránené územia patria:

-Chránený areál Hrončiačka v k.ú. Vígľaš
- Prírodná rezervácia Pstruša
- Národná prírodná rezervácia Zadná Poľana
- Prírodná pamiatka Melichova skala
- Národná prírodná pamiatka Vodopád Bystrého potoka
- Prírodná pamiatka Kaľamárka
- Prírodná rezervácia Rohy
- Prírodná rezervácia Habáňovo
- Chránený areál Horná Chrapková
- Prírodná pamiatka Krivánsky potok
- Prírodná rezervácia Kopa

2. KRAJINA, KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA

Riešené územie má typický antropogénny charakter s intenzívnym poľnohospodárskym využitím. Izolovane, najmä v širšom území, sa tu zachovali prvky prírodného resp. poloprírodného charakteru. Samotné sídlo predstavuje krajinu vidieckeho typu, jeho okolie poľnohospodársku krajinu s nadmorskou výškou 400 m n.m.. Detva vznikla ako poľnohospodárska obec v r. 1636 – 1638 s nespočetnými lazmi a okolitými osadami. Vznikla tu prvá bryndziareň na Slovensku v r. 1787.
Prírodnou dominantou Detvy a regiónu je horský masív Poľana, ktorého južná časť zasahuje do katastrálneho územia Detvy. Osobitosťou územia je regionálny krajinný ráz s historicky zachovanými krajinnými štruktúrami - rozptýleným lazníckym osídlením, s terasovito usporiadanými poľami a usadlosťami ľudovej architektúry. Tieto fenomény sa zachovali najmä v okrajových v miestnych častiach Detvy. Súvisia s valaskou kolonizáciou a s pretrvaním tradičného spôsobu poľnohospodárstva na malých celkoch. K osobitostiam Detvy patrí aj jej historické centrum s čiastočne zachovanou uličnou zástavbou, s nízko podlažnými dlhými domami a dominantou kostola.
K významným hodnotám Detvy rovnako patrí aj tradičná ľudová kultúra, folklór, zvyky a tradície, ktoré sú tu uchovávané v generačnej kontinuite. Aj preto je Detva zapísaná v povedomí širokej verejnosti ako významné národopisné lokalita Slovenska.

2.1 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

2.1.1 Územná ochrana prírody

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny riešené územie spadá do 1. stupňa ochrany prírody. Vyššie stupne ochrany prírody sa v posudzovanom území ani v jeho okolí nevyskytujú.

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení ustanovuje tieto kategórie chránených území:

Chránená krajinná oblasť (CHKO)
Národný park (NP)
Chránený areál (CHA)
Národná prírodná rezervácia a prírodná rezervácia (NPR, PR)
Národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka (NPP, PP)
Chránený krajinný prvok (CHKP)
Chránené vtáčie územie (CHVÚ)

Najbližšie veľkoplošné chránené územie je východne ležiaca CHKO – biosferická rezervácia Poľana. Blízko sa nachádza aj Prírodná rezervácia Pstruša vo vzdialenosti 400 m s rozlohou 7,3605 ha. Za chránenú bola vyhlásená v roku 1979 za účelom zabezpečenia ochrany vlhkomilných lúčnych spoločenstiev s mimoriadne bohatým výskytom chráneného a kriticky ohrozeného druhu flóry korunovky strakatej (Fritillaria meleagris). Prírodná rezervácia Rohy s rozlohou 25,03 ha, sa nachádza 2,5 km východne na južnom svahu rovnomenného kopca. Za chránenú je vyhlásená od roku 1986 na ochranu xerotermnej vegetácie Zvolenskej kotliny, dôležitej z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.

2.1.2 Druhová ochrana prírody

Ochrana druhov rastlín a živočíchov sa vykonáva v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva z. č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V tejto vyhláške okrem iného je určený zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov. Lokality výskytu chránených druhov sú predmetom ochrany a výskumu. Evidencia je vedená v zmysle platných právnych noriem a na jednotlivých pracoviskách ŠOP SR.

Priamo z lokality navrhovaného SZ nie sú informácie o výskyte osobitne chráneného druhu. Na slatinnej lúke pod Vígľašským zámkom, medzi železničnou traťou a cestou I/50, východne od elektrického vedenia a pozdĺž železničnej trate sa nachádzajú biotopy s výskytom kriticky ohrozeného druhu – korunovka strakatá (Fritillaria meleagris).

2.1.3 Chránené stromy

V posudzovanom území sa nenachádza žiadny chránený strom. V rámci okresu boli za chránené stromy vyhlásené: Buk v Detvianskej Hute, vek 200 rokov, Buk pod Kľukou, Hriňová, vek 200rokov, Lipa na obecnom dvore v Detvianskej Hute, Báťkova lipa, Hriňová a Lipa malolistá – predstavuje krajinotvorný a esteticky významný solitér dotvárajúci scenériu krajiny pod Poľanou.. Pravdepodobne pozostatok pri klčovaní lesa pri osídľovaní územia, obvod kmeňa 616 cm, priemer koruny 21 m, výška 30 m, odhadovaný vek 250-300 rokov.

3. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 OBYVATEĽSTVO

Vývoj počtu obyvateľov Pri sčítaní obyvateľstva v roku 1869 mala Detva 10 043 obyvateľov a bola na 7. mieste medzi najľudnatejšími sídlami Slovenska. Tento počet do roku 1880 vzrástol na 10 330 obyvateľov. V roku 1890 mala Detva 6 273 obyvateľov (graf 1). Tento pokles spôsobilo odčlenenie sa okolitých lazov a osád. Pri ďalších sčítaniach obyvateľstva sa pohyboval počet obyvateľov Detvy okolo 7 000. V roku 1940 dosiahol hodnotu 8 079 obyvateľov (Thurzo, in Figurová, 2006).
. V roku 1950 bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov na 5 728, čo môžeme považovať za dôsledok predchádzajúcich vojnových udalostí. Od roku 1950 do roku 1980 sa počet obyvateľov Detvy viac ako zdvojnásobil. Už v roku 1970 prekročil počet obyvateľov desaťtisícovú hranicu. Od roku 1980 do roku 2001 má počet obyvateľov stúpajúci, i keď v porovnaní s predchádzajúcim obdobím oveľa miernejší charakter. Od roku 2001 počet obyvateľov Detvy až na rok 2004 a rok 2007 neustále klesá. Najväčší prepad nastal v roku 2008, kedy klesol počet obyvateľov oproti predchádzajúcemu roku o 144 a dosiahol tak stav 14 833 obyvateľov (graf 2). V rokoch 2009 a 2010 došlo k ďalšiemu zníženiu počtu obyvateľov.
Dynamika obyvateľstva Prirodzený pohyb obyvateľstva predstavuje zmeny v počte obyvateľov, ktoré vychádzajú z procesu prirodzenej reprodukcie (Jurčová, 2002). Hlavnými prvkami tohto pohybu sú pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita) obyvateľstva. Prirodzený pohyb obyvateľstva sa zisťuje podľa vzťahu medzi počtom narodených (natalita) a počtom zomrelých (mortalita). Môže nadobudnúť kladné hodnoty, vtedy hovoríme o prirodzenom prírastku obyvateľstva alebo nadobúda záporné hodnoty a hovoríme o prirodzenom úbytku obyvateľstva (Mládek, 1992). Od roku 2001 do roku 2010 mal počet živonarodených detí striedavo stúpajúci a klesajúci charakter. Najviac detí sa narodilo v roku 2010, kedy prišlo na svet 162 (10,97 ‰) novorodencov. V roku 2008 sa narodilo 121 detí (8,13 ‰), čo bol najnižší počet v

sledovanom období (graf 3, tabuľka 1). Počet zomrelých od roku 2001 do roku 2006 mal stúpajúci charakter. V roku 2006 zomrelo 154 ľudí (10,26 ‰), čo bolo maximum v sledovanom období. Nepravidelný nárast či pokles natality a mortality sa odrazil na prirodzenom pohybe obyvateľstva v meste Detva. V roku 2006 a 2008 bol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva (tabuľka 3), pričom v roku 2006 mal hodnotu -1,53 ‰ (-26 obyvateľov) a v roku 2008 hodnotu -0,74 ‰ (-11 obyvateľov).

3.2 Zamestnanosť

V okrese Detva prevažujú odvetvia ako poľnohospodárstvo (rastlinná a živočíšna výroba),potravinárstvo, živnostníci, strojársky priemysel, drevospracujúci priemysel, textilný a obuvnícky priemysel.

3.3 Zdravotný stav obyvateľstva

- Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Údaje o zdravotnom stave obyvateľstva mesta Detva nie sú samostatne štatisticky spracované., ale možno konštatovať vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí, odzrkadľuje sa však najmä v nasledovných ukazovateľoch:
- stredná dĺžka života pri narodení
- celková úmrtnosť (mortalita)
- dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť
- počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vývojovými vadami
- štruktúra príčin smrti
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení
- šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia
- stav pracovnej neschopnosti a invalidity
- choroby z povolania a profesionálne otravy

Stredná dĺžka života pri narodení, tzv. nádej na dožitie je základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov. Predstavuje priemerný počet rokov života novorodenca, ktorý môže dosiahnuť pri rešpektovaní špecifickej úmrtnosti v danom období.
Aj napriek tomu, že stredná dĺžka života v SR sa od roku 1970 do roku 2001 zvýšila u mužov zo 66,7 na 69,54 a u žien zo 72,9 na 77,60 rokov, je to pod hranicou európskeho priemeru a vysoko zaostáva za naj vyspelej s inými krajinami.

Pre demografický vývoj na Slovensku je charakteristickým javom starnutie populácie, ktoré sa prejavuje nárastom starších vekových skupín obyvateľstva. Demografické starnutie je odrazom procesov formujúcich vekovú štruktúru obyvateľstva. Ide predovšetkým o pôrodnosť a úmrtnosť.
Výsledkom je súčasný regresívny typ vekovej štruktúry ako dôsledok poklesu pôrodnosti v poslednom desaťročí a len veľmi pozvoľného znižovania úmrtnosti.

Vývoj úmrtnosti v populácii je v poslednom desaťročí ovplyvnený zmenami v dynamike úmrtnosti a to tak pozitívne, ako aj negatívne. Ide predovšetkým o úmrtnosť na prioritné skupiny ochorení, a to choroby obehovej sústavy a nádory, najmä v populácii produktívneho veku.

3.4 Sídla

Detva nepatrí medzi historicky najstaršie sídla bývalej Zvolenskej župy. Vznikla až v 17. storočí, v čase, keď napríklad Zvolen alebo Banská Bystrica, ako významné kráľovské a banské centrá mali za sebou už 400-ročnú históriu. Malá poddanská obec pod majestátnou Poľanou však rýchlo vstúpila do historického povedomia slovenského národa vďaka svojráznej ľudovej kultúre jej obyvateľov. Už Matej Bel o nej hovorí ako o "chýrečnej dedinke Detve". Originalitou detvianskej ľudovej kultúry sa zaoberali a dali

sa ňou inšpirovať viacerí predstavitelia nášho umenia i vedy - A. Sládkovič, K. A. Medvecký, M. A. Bazovský a ďalší.

3.5 Priemysel a služby

Pre okres Detva je dominantný strojársky podnik Podpolianske strojárne detva (PPS group, a.s.) zameraný na vývoj a výrobu komponentov pre národné a nadnárodné spoločnosti v oblasti stavebných, cestných, banských strojov(zvárané konštrukcie pre nakladače, bagre, banské stroje, nápravy pre stavebné stroje...) v priemyselnom areáli pôsobia aj iné firmy zamerané na strojárstvo: Slavia Tools, a.s., TOMS – SK s r.o., KOPS s r.o., Kalibra , s r.o., v Hriňovej Hriňovské strojárne, a.s., Hydrex, s r.o., na Kriváni OJALA Slovakia, s r.o.

Vo Zvolene Bučina Zvolen a.s., ŽOS Zvolen, a.s., WUSAM, as.s a v obci Hriňová Hriňovské strojárne, a.s.

Priemyselná výroba v obci Vígľaš Pstruša má zastúpenie prevádzkami: EUROVIA – Kameňolomy, s r.o., ASTA spol. s r.o. - stavebná výroba, expedičný sklad dreva Vígľaš.

Textilný a obuvnícky priemysel zastupuje DUPAN, s r.o., Vzor výrobné družsžtvo.

Potravinárstvo zastupujú firmy ako pekáreň GM Plus s r.o., Ríči Jozef RIJA – cukrárenská výroba, Mravec a Synovia s r.o., Dúbravy, mliekarenská výroba Koliba a.s. Hriňová atď.

3.6 Poľnohospodárstvo

K dôležitým odvetviam hospodárstva Detvy patrí poľnohospodárstvo, na ktoré nadväzuje výroba potravín a spracovanie poľnohospodárskych produktov. K fundovanejšiemu zhodnoteniu tejto oblasti však chýbajú informačné zdroje a to nielen o pôde, jej vlastníkoch a užívateľoch, ale aj produkcii, využívaní nových technológií, financovaní poľnohospodárstva, realizovaných projektoch a pod.. Až do 50-tych rokov bolo v Detve poľnohospodárstvo, najmä chov dobytka a oviec základným zdrojom obživy miestneho obyvateľstva. Združstevňovaním pôdy a spriemyselňovaním Detvy sa narušil niekdajší vzťah k pôde ako základnej živiteľke. Dnes už stredné a mladšie generácie pôdu nepovažujú za základnú istotu, hoci je ich rodinným vlastníctvom. Odliv mladých ľudí z vidieka prevažne z ekonomických dôvodov spôsobuje, že časť pôdy ostáva neobhospodarovaná a znehodnocovaná nánosmi burín a drevín, čo sa negatívne prejavuje aj na obraze krajiny.

Celková výmera katastrálneho územia Detva je 6 809 ha.

Rastlinná výroba je orientovaná predovšetkým na produkciu kŕmnych obilnín, zemiakov a krmovín na ornej pôde a trvalé trávnaté porasty. Živočíšna výroba je zameraná na všetky druhy hospodárskych zvierat, najmä hovädzí dobytok a ovce so všetkými reprodukčnými kategóriami. Poľnohospodárstvo okrem produkčných funkcií plní aj dôležité mimoprodukčné funkcie spojené s krajinotvorbou, ochranou prírody, životného prostredia a rozvojom vidieka. Najväčším podnikom poľnohospodárskej veľkovýroby v Detve je AGROSEV s.r.o., ktorý obhospodaruje najväčšiu výmeru poľnohospodárskej pôdy. Počas sezóny zamestnáva okolo 90 zamestnancov. Poľnohospodárska veľkovýroba je zameraná na chov hovädzieho dobytka a v rastlinnej výrobe najmä na súvisiacu výrobu krmovín, obilnín a olejnín. Najviac rentabilné je pestovanie obilnín. Zo špeciálnych plodín sa tu pestuje najmä repka ozimná.

K ďalším agropodnikateľom hospodáriacim na poľnohospodárskej pôde v k. ú. Detvy patria PD Kalinovčan, PD Očová, RD Kriváň, M-TRADE AGE s.r.o, Látky, stredisko Stožok. V Detve sa zachovalo aj individuálne hospodárenie na menších celkoch, ktoré bolo pre toto územie typické pred obdobím kolektivizácie. Táto forma obhospodarovania sa zachovala najmä na Skliarove a čiastočne aj v ostatných osadách Detvy, najmä v lokalitách, ktoré nezasiahla kolektivizácia a pôda nie je obhospodarovaná veľkofarmármi.

3.7 Lesné hospodárstvo

Katastrálne územie mesta Detva sa nachádza na rozhraní kotliny a pohoria. Vyznačuje sa pestrým reliéfom. Centrálnu časť zaberá Zvolenská kotlina s oddielmi Detvianska kotlina a Rohy. Severnú časť zaberá geomorfologický celok Poľana s Detvianskym predhorím. Do južnej časti zasahujú Ostrôžky a Javorie. Prevažná časť územia Detvy je odlesnená. Listnaté, ihličnaté a zmiešané lesy sú v súvislých plochách na severozápade a juhozápade územia. Lesy zaberajú približne štvrtinu územia. Asi dve tretiny územia zaberajú trvale trávnaté plochy a orná pôdou.

Najväčším subjektom hospodáriacimi na lesnej pôde v k. ú. Detvy sú Lesy SR š.p., spolu obhospodarujú približne 970 ha, z toho 621 ha štátnej pôdy a 350 ha lesnej pôdy vo vlastníctve fyzických osôb ešte neodovzdanej pôvodným vlastníkom. K ďalším väčším subjektom patria Urbárska spoločnosť v Detve, Cirkevné lesy (Neosolium s.c.m.) a Ostrôžka - pozemkové spoločenstvo Detva. Spolu obhospodarujú približne 659 ha lesnej pôdy. Okrem vyššie uvedených subjektov je 107 ha lesnej pôdy v majetku a obhospodarovaní fyzických osôb. Hospodárske výsledky u štátnych ako aj u neštátnych organizácii nie je možné uviesť a vyhodnotiť pre nedostatok informácií. Vyťažené drevo sa priamo v území nespracováva na finálny produkt. Len časť sa spracúva na miestnych pílach na polotovar, minimum produkcie sa spracuje priamo v regióne a takmer všetko vyťažené drevo či rezivo sa vyváža do zahraničia, kde sa spracúva na finálne výrobky. Do nedrevných produktov produkčnej funkcie lesov sa zaraďujú predovšetkým lesné plody, hríby, machy a lišajníky, poľovná zver a trhovo realizované úžitky ekologických a environmentálnych funkcií lesa. Ukazovatele tejto produkcie nie sú k dispozícii. Čerpania prostriedkov z fondov EÚ naznačujú malý záujem neštátneho sektora o finančné prostriedky z jednotlivých fondov.

3.8 Doprava

Hlavnú dopravnú os v smere východo – západnom tvorí cesta č. I/50 (Bratislava-Košice), výhľadovo navrhnutá do medzinárodnej siete rýchlostných komunikácií (R2). V severojužnom smere je Detva napojená cestou II/526 do oblasti Veľký Krtíš. Naprieč Detvou prechádza cesta III/06628 a napája sa na cestu II/591 Zvolenská Slatina – Banská Bystrica. Cestnú dopravnú sieť Detvy, vzhľadom na rozptýlený charakter osídlenia, dopĺňa široko rozvetvená sieť miestnych komunikácií, ktoré spájajú miestne časti s historickým centrom a Sídliskom, kde sa nachádza väčšina inštitúcií a služieb. Južnou časťou Detvy prechádza železničná trať Zvolen - Fiľakovo. V Detve je zastávka osobných aj zrýchlených vlakov. Najbližšie nákladné stanice sú vo Vígľaši a Kriváni. Spojenie leteckou dopravou umožňuje letisko v Sliači vzdialené cca 27 km od Detvy.

3.9 Infraštruktúra

Zásobovanie vodou a odkanalizovanie

V katastrálnom území mesta Detva sa nachádzajú miestne vodné zdroje, ktoré sa využívajú pre hromadné zásobovanie pitnou vodou :
Vodná nádrž Hriňová s max. povoleným odberom 325,0 l/s
Detva – Piešť II – vodný zdroj tvoria zachytené pramene.
Detva Stavanisko je prameň s puklinovým výverom podzemnej vody.
Na ochranu výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody majú tieto vodárenské zdroje vyhlásené ochranné pásma I. a II. stupňa ochrany. Pásmo ochrany I. stupňa týchto vodárenských zdrojov je pre jednotlivé zdroje oplotené. Centrálna časť mesta Detva je pitnou vodou zásobovaná zo skupinového vodovodu HLF – Hriňová – Lučenec – Fiľakovo, zdrojom vody je vodárenská nádrž Hriňová.

Kanalizačná sieť je tvorená verejnou kanalizáciou a mechanicko-biologickou čistiarňov odpadových vôd ČOV – Detva. Odpadové vody sú odvádzané hlavnými kanalizačnými zberačmi na ČOV a po prečistení sú vyústené do recipientu rieky Slatina.

Elektrická energia
Predaj a distribúciu elektrickej energie do mesta Detva poskytuje Stredoslovenská energetika, a.s.Hlavným napájacím bodom je elektrická rozvodňa a transforovňa 110/22 V v Lieskovci a odtiaľto vyúsťujú dva VN 22 kV distribučné vzdušné vedenia.

Zásobovanie teplom
Väčšina vykurovaných objektov mesta Detva je napojená na Centrálny tepelný zdroj. Stará časť mesta Detva je vykurovaná plynom.

Plyn
Mesto je plynofikované, je napojené na plynovod Lovinobaňa – Zvolen DN300. Vysokotlakový plynovod prechádza miestnou časťou Piešť, z kroeého je vedená odbočka do regulačnej stanice zemného plynu.

Telekomunikácie
V obci je vybudovaná verejná telekomunikačná sieť typizovanými zemnými aj závesnými káblami.

3.10 Rekreácia a cestovný ruch

Medzinárodný sviatok folklóru a tradičnej ľudovej kultúry, to sú Folklórne slávnosti pod Poľanou. Od svojho vzniku v roku 1966 sa konajú pravidelne každoročne druhý júlový víkend v Detve, v srdci Slovenska, centre jedného z najživších a najsvojráznejších folklórnych regiónov.
Detva v tieto dni naplno ožije hudbou, spevom, sviatočnou atmosférou a privíta približne 1500 účinkujúcich. Na scéne detvianskeho amfiteátra, ktorá patrí medzi najpôsobivejšie scény v prírode, odznie približne desať scénických programov. Ich základom je najmä tradičná ľudová kultúra stredného Slovenska, jej hudobno-spevné, tanečné prejavy a zvykoslovie. Rok čo rok sa v rámci programu Krajanská nedeľa prezentujú aj folklórne súbory a skupiny Slovákov žijúcich v zahraničí.

3.11 Kultúrne a historické pamiatky

HISTORICKÉ JADRO MESTA Partizánska ulica - Podpolianske múzeum v Detve, kostol sv. Františka z Asissi, pamätná tabuľa K. A. Medveckého, drevená vyrezávaná brána, ľudová plastika sv. Jána Nepomuckého, výšivkárstvo, Vagačov dom, ľudová plastika sv. Floriána Lokalita - historické jadro mesta Detva, Partizánska ulica Popis: V historickej časti mesta Detva sa nachádzajú viaceré kultúrno-historické pozoruhodnosti, ale aj diela súčasných majstrov – rezbárov. Podpolianske múzeum pôvodne vzniklo z iniciatívy miestnych zanietencov v roku 1994 a ich snahy o zachovanie kultúrneho dedičstva Detvy a Podpoľania ako jedného z najvýznamnejších národopisných regiónov Slovenska. Múzeum čiastočne vypĺňa absenciu takéhoto zariadenia v regióne Podpoľania. Nachádza sa na Partizánskej ulici v historickej časti mesta v budove bývalej mešťanskej školy. Uchováva a pre verejnosť prezentuje zachované pôvodné oblečenie, tradície, remeslá, hudobné nástroje a pôvodné zariadenia obydlí detvanov. V priestoroch múzea sa nachádzajú aj diela súčasných majstrov – rezbárov označené ako Slovenské rekordy: najdlhšia reťaz, najväčší črpák a najväčšia valaška. Rímsko-katolícky kostol sv. Františka z Assisi bol postavený v

rokoch 1803 – 1805. Pôvodne renesančný chrám bol v 2. polovici 20-teho storočia obnovený. V súčasnosti patrí medzi chránené kultúrne pamiatky. Je známy neskorobarokovými oltárnymi maľbami a bohato zdobeným interiérom. Na jeho južnej strane je umiestnená pamätná tabuľa K. A. Medveckému, národnému dejateľovi, etnografovi a historikovi, ktorý v Detve pôsobil ako katolícky kňaz v rokoch 1900 – 1901. Zhromaždil cenné poznatky, ktoré publikoval v prvej slovenskej monografii „Detva“ (1905). Z južnej strany kostola sa nachádza ľudová plastika sv. Jána Nepomuckého z roku 1768. Pri kostole z južnej strany je umiestnená aj drevená vyrezávaná a bohato maľovaná brána - dielo súčasného majstra drevorezby. Deti z materskej školy počas prehliadky v Podpolianskom múzeu foto: E. Mühlbergerová Socha sv. Jána Nepomuckého foto: A . Golianová Rodinný dom Vagačovcov, zakladateľov prvej bryndziarne na Slovensku. Ján Vagač založil v roku 1787 bryndziareň, ktorej výrobky boli známe a obľúbené doma i v zahraničí. Dom bol postavený na začiatku 20. storočia a nadstavaný v roku 1930. V súčasnosti je v rekonštrukcii. Na križovatke Partizánskej a Cintorínskej ulice sa nachádza ľudová plastika sv. Floriána z 18-teho storočia. Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy: – z autobusovej stanice pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, ďalej ulicami Záhradná, M. R .Štefánika a Partizánska – zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska Koniec trasy – na križovatke ulíc Partizánska a Cintorínska HISTORICKÉ JADRO MESTA Námestie SNP - bývalý Obecný dom a pôvodný detviansky dom č. 6 Lokalita - Námestie SNP Popis: Bývalý Obecný dom postavený v roku 1908. Patrí k historicky najstarším architektonickým objektom Detvy. Do roku 1991 bola budova sídlom obecného, neskôr mestského úradu. Pôvodný detviansky murovaný dom s dlhým dvorom bol pre Detvu v minulosti charakteristický. Drevená brána z roku 1857, uzatvárajúca dvor, je poslednou zachovanou ukážkou drobnej drevenej architektúry pôvodnej Detvy. Stavba je chránenou kultúrnou pamiatkou. Doprava - pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy: - z autobusovej stanice pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska - zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska Koniec trasy – Partizánska ulica, odbočka vľavo pri Pomníku padlých Bývalý Obecný dom foto: K. Melichová Socha sv. Floriána foto: A. Golianová KALAMÁRKA Lokalita - nachádza sa asi 5 km severne od centra Detvy, smerom na Chrapkovú Popis - andezitová skalná plošina obkolesená skalnými stenami, komínmi a vežami s výškou presahujúcou 10 m. Je archeologickou lokalitou, vyhľadávaným turistickým miestom, objektom športových skalolezcov a miestom častých rodinných výletov obyvateľov mesta. Nálezy zo skalnej plošiny Kalamárky patria do neskorej doby bronzovej. Výskum potvrdil jej keltské osídlenie, osídlenie v rímskej i veľkomoravskej dobe a jeho zánik v 10. alebo 11. storočí nášho letopočtu. Náučný chodník sprístupňuje históriu Kalamárky. Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy: - autobusová stanica pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, Záhradná ulica, III/06628 (ulica M. R. Štefánika, Partizánska ulica), za mestom na križovatke doprava na Stavanisko a ďalej na Chrapkovú - zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, III/06628 (ulica M. R. Štefánika, Partizánska ulica), za mestom na križovatke doprava na Stavanisko a ďalej na Chrapkovú Koniec trasy – lesnou cestičkou za Chrapkovou EXPOZÍCIA DREVENÝCH NÁHROBNÝCH KRÍŽOV PRI KALVÁRII Lokalita - Cintorínska ulica, Mestský cintorín - Kalvária Popis – Na hroby svojich blízkych Detvania pôvodne osádzali drevené, často polychrómované kríže. Boli a sú ukážkou mimoriadnej zručnosti a umeleckého citu ľudových rezbárov. Časť tých, ktoré sa zachovali, je chránená. Malá časť pôvodných vyrezávaných drevených krížov sa nachádza aj na Mestskom cintoríne. Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom

Začiatok trasy - autobusová stanica pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, Záhradná ulica, ulica M. R. Štefánika, Partizánska ul. – odbočka vpravo na Cintorínsku ulicu, na Cintorínskej – odbočiť vľavo k Domu smútku - zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska – odbočka vpravo na Cintorínsku ulicu, na Cintorínskej – odbočiť vľavo k Domu smútku Koniec trasy – areál Kalvárie nad Domom smútku Kalamárka foto: I. Polívková Drevený náhrobný kríž foto: E. Patková KALVÁRIA Lokalita - Cintorínska ulica, Mestský cintorín - Kalvária Popis – Prvé zastavenia, umiestnené pozdĺž chodníka, začínajú v „hornom“ cintoríne a pokračujú za Domom smútku, kde sa nachádza aj kaplnka. Zastavenia sú murované so sedlovou strieškou s presklenými nikami a jednotlivými výjavmi krížovej cesty. Sedlovú strechu kaplnky zakončuje drevená zvonica so zvonom z r. 1935. Kalvária v Detve bola vybudovaná v roku 1910 a zrekonštruovaná bola v roku 2010. Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy - autobusová stanica pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, Záhradná ulica, ulica M. R. Štefánika, Partizánska ulica – odbočka vpravo na Cintorínsku ulicu, na Cintorínskej – odbočiť vľavo k Domu smútku - zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska – odbočka vpravo na Cintorínsku ulicu, na Cintorínskej – odbočiť vľavo k Domu smútku Koniec trasy – areál Mestského cintorína PRÍRODNÝ AMFITEÁTER Lokalita - ulica Sládkovičova Popis – prírodný amfiteáter je umiestnený v príťažlivom prostredí Detvy. Bol postavený v roku 1976. Je to miesto s výhľadmi na Poľanu a okolitú krajinu. Jeho dominantou je jedinečná scéna, čerpajúca námet z ľudového staviteľstva, znázorňujúca výsek z drevenej dediny. Je miestom konania medzinárodného folklórneho podujatia - Folklórnych slávností pod Poľanou. Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy – autobusová stanica pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, ulicami Záhradná, M. R. Štefánika, Partizánska, koniec ulice Sládkovičovej, smerom na Skliarovo Koniec trasy – pri Letnom kúpalisku odbočka doľava busta KAROLA ANTONA MEDVECKÉHO Lokalita – Partizánska ulica, na južnej strane Rímsko – katolíckeho kostola sv. Františka z Assisi Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy: – z autobusovej stanice pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska – zo železničnej stanice po ceste III/050098, na križovatke s I/50 popri obchodnom dome LIDL, ďalej ulicami Záhradná, M. R. Štefánika a Partizánska Koniec trasy – na križovatke ulíc Partizánska a Cintorínska Busta Karola Antona Medveckého foto: A. Golianová Súsošie ukrižovania na Kalvárii v Detve foto: A. Golianová busta ANDREJA SLÁDKOVIČA Lokalita - ulica Obrancov mieru, na budove Kultúrneho centra Andreja Sládkoviča Doprava – pešo, bicyklom, autom, autobusom Začiatok trasy – autobusová stanica pri ceste I/50 - pri Hoteli Detva doprava na Pioniersku ulicu, na konci ulice doprava na Štúrovu ulicu, druhá odbočka vľavo – ul. Obrancov mieru Koniec trasy – budova Kultúrneho centra Andreja Sládkoviča v Detve, Obrancov mieru 1 PRÍCESTNÉ DREVENÉ VYREZÁVANÉ KRÍŽE Vyrezávané drevené kríže, bohato maľované, sa nachádzajú na križovatkách a popri cestách mesta a jeho blízkeho okolia. Kríže boli pôvodne používané len ako náhrobné, neskôr vo väčšom prevedení boli umiestňované aj popri cestách a pod.. Drevené kríže sú roztrúsené po celom Slovensku a ojedinele aj Európe. Preslávili nielen Slovensko ale aj miesto svojho pôvodu - kraj Detvy. Sú jedným z charakteristických znakov Podpoľania.

4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA

Súčasný stav kvality životného prostredia úzko súvisí s kvalitou zdravia populácie. Kvalita prostredia, v ktorom žijeme a vyrastáme sa v posledných rokoch zmenila a podpísali sa na nej pribúdajúce technologické zariadenia, výrobné procesy a samozrejme doprava. Príroda stráca svoju silu aj napriek všemožným opatreniam na zmiernenie negatívnych vplyvov ľudskej činnosti. Netrpí však len príroda, ale aj obyvateľstvo, keďže všetky negatívne vplyvy, ktoré vstupujú do životného prostredia ohrozujú aj samotné ľudstvo a pribúda tak veľa chronických ochorení. Podľa štatistík 86% zo všetkých úmrtí a 77% záťaže ochoreniami spôsobuje skupina ochorení, medzi ktoré patria kardiovaskulárne ochorenia, nádory, duševné choroby, diabetes mellitus a chronické choroby pĺúc. Druhou vedúcou príčinou úmrtí sú onkologické ochorenia a majú stúpajúcu tendenciu. Prenosné ochorenia predstavujú aj napriek pokroku v diagnostike trvalú hrozbu pre verejné zdravie. Model determinantov zdravia pripisuje vplyvu prostredia na výsledný zdravotný stav populácie asi 20%, niektoré zdroje uvádzajú až 30%.

V podmienkach hodnotenia investičného zámeru a prevádzky posudzovanej činnosti chápeme problematiku environmentálnej únosnosti v procese EIA ako kritérium priestorovej lokalizácie potenciálnych nepriaznivých environmentálnych vplyvov činnosti na územie. Ekologická únosnosť sa v procese hodnotenia vplyvov na životné prostedie interpretuje na základe zraniteľnosti resp. citlivosti jednotlivých zložiek životného prostredia. Zraniteľnosť (citlivosť) prírodného prostredia sa rieši na základe kombinácie náchylnosti územia k deštrukcii a význačnosti územia, hodnotí sa citlivosť prvkov prírodného prostredia vo vzťahu k zložkám využívania zeme.

Pre stanovenie klasifikácie zraniteľnosti používame päťstupňovú škálu zraniteľnosti:

1 Kriticky zraniteľné prostredie
2 Veľmi zraniteľné prostredie
3 Stredne zraniteľné prostredie
4 Mierne zraniteľné prostredie
5 Nepatrne zraniteľné prostredie

4.1 Zraniteľnosť horninového prostredia a reliéfu

Definujeme ako odolnosť horninového prostredia na aktivity vyvolané výstavbou a prevádzkou činnosti v predmetnom území. Horninové prostredie v lokalite môžeme hodnotiť ako geologicky pomerne jednoduché. Realizácia stavby nevyžaduje významný zásah do horninového prostredia a reliéfu. Zraniteľnosť horninového prostredia na základe zhodnotenia citlivosti hornín, hodnotíme ako nepatrne zraniteľné prostredie.

4.2 Zraniteľnosť povrchových a podzemných vôd

Zraniteľnosť povrchových vôd

Povrchové toky riešeného územia nie sú priamo dotknuté s územím realizácie stavby. Preto zraniteľnosť hodnotíme ako *nepatrne zraniteľné prostredie*.

Zraniteľnosť podzemných vôd

Závisí od koeficientu priepustnosti, od hĺbky hladiny podzemnej vody a od druhu a hrúbky pokryvnej vrstvy. Vzhľadom na súčasný stav a hydrogeologický charakter lokality a spôsob zabezpečenia zámeru pred znečistením podzemných vôd, nepredstavuje výstavba a prevádzkovanie pivovaru vyššie riziko znečistenia a preto hodnotíme zraniteľnosť podzemných vôd ako *nepatrne zraniteľné prostredie*.

4.3 Zraniteľnosť pôd

Aktuálna náchylnosť územia na eróziu závisí predovšetkým od charakteru reliéfu, zrnitosti pôd a využití územia. Pozemky hodnoteného územia sú vedené ako orná pôda a teda zraniteľnosť pôd hodnotíme ako *mierne zraniteľné prostredie*.

4.4 Zraniteľnosť ovzdušia

Pri hodnotení zraniteľnosti ovzdušia vychádzame:

- zo súčasného stavu znečistenia ovzdušia,
- z existujúcich zdrojov znečistenia ovzdušia
- z meteorologických faktorov

Na základe toho hodnotíme súčasný stav prostredia v danej lokalite ako *mierne zraniteľné*, veľký vplyv na kvalitu ovzdušia majú hlavne stredné zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré sú v predmetnom území zatiaľ v malom zastúpení.

4.5 Zraniteľnosť fauny a flóry

Umiestnenie pivovaru v danej lokalite, nezaberie veľkú plochu územia a tak zasiahne len mierne do existujúcej fauny a flóry územia, keďže bude vybudovaný v priemyselnom parku na výstavbu predurčenom. Na základe toho hodnotíme zraniteľnosť fauny a flóry v tomto prostredí ako *mierne zraniteľné prostredie.*

4.6 Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka

Medzi hlavné faktory zraniteľnosti pohody a kvality života patria

- doprava
- priemysel
- prach, hluk, vibrácie, emisie z dopravy vo vzťahu k sídelným útvarom

Z hľadiska zraniteľnosti pohody a kvality života človeka hodnotíme toto prostredie ako *mierne zraniteľné prostredie*, keďže veľký vplyv má hlavne doprava blízko obytnej zóny a s ňou spojená prašnosť a hluk, keďže v blízkosti navrhovanej výstavby sa nachádzajú Farma HD, Bioplynová stanica, Technické služby Detva a stredisko družstva, kde sa sústreďujé všetky poľnohospodárske stroje a zariadenia.

4.7 Celkové zhodnotenie kvality životného prostredia v mieste realizácie zámeru

Celková zraniteľnosť územia vychádza zo skutočnosti, že hodnotená lokalita je situovaná v blízkosti už existújúcich malých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia.

Podľa princípu komplexnosti spolupôsobenia zložiek životného prostredia je územie podľa citlivosti, významnosti a intenzity stresu nepatrne až stredne únosné. Prejav zraniteľnosti u zložiek pôda, ovzdušie, fauna a flóra, a pohoda človeka sa dá eliminovať vhodnými technologickými postupmi výstavby a organizáciou prevádzky investičného zámeru, použitím environmentálne vhodnej technológie, aby boli minimalizované vplyvy investície na zložky životného prostredia, čím sa zníži vplyv na zraniteľnosť zložiek na minimum.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. Požiadavky na vstupy

Záber pôdy

Vzhľadom na to, že navrhovaný pivovar v celom rozsahu bude umiestnený do existujúceho objektu Jazdecký a športovo-rekreačný areál Masarykov dvor, nekladú sa požiadavky na záber pôdneho fondu. Zastavaná plocha bude 149,00m^2, jedná sa o prízemnú stavbu na pôdoryse v tvare obdĺžnika rozmerov 8,3 x 18,00 m.

Spotreba vody

Odhadovaná spotreba vody je približne 4 -6 m^3/deň. Pri varení piva sa použije pitná voda z existujúceho rozvodu, ktorej kvalita musí zodpovedať požiadavkám na pitnú vodu, v zmysle vyhlášky MZ SR č. 636/2004 Z.z., v súlade s NV SR č. 354/2006 Z.z. a zákonom č.355/2007 Z.z. Prevádzkovateľ zabezpečí kontrolu kvality vody minimálne raz ročne a urobí príslušné opatrenia v takej miere, aby kvalita vody zodpovedala ukazovateľom pre pitnú vodu, pre použitie na výrobu potravín.. Charakter výroby je zameraný na výrobu piva, pričom sa počíta s vodou ako surovinovou zložkou. Z toho vyplýva, že voda bude použitá v hlavnom procese, následne na umývanie suroviny pred spracovaním a počas spracovania na udržanie prevádzky zariadení a tiež na udržanie čistoty a sanitáciu výrobne. Celková predpokladaná potreba vody pre prevádzku pivovaru je cca 2000 m^3 za rok.

Spotreba vody pri výstavbe predstavuje vodu potrebnú k stavebnej aktivite, ktorá bude odobrená z existujúceho rozvodu vody.

Spotreba energie

Pri prevádzke sa uvažuje so spotrebou elektrickej energie pre chod administratívnych priestorov a technológie pivovaru. Výpočtové zaťaženie objektu bude 227 kW.

Dopravná a iná infraštruktúra

Doprava materiálu pre výrobný proces do areálu pivovaru sa bude realizovať po existujúcej štátnej ceste I/50. Pivovar bude využívať pre dopravu a manipuláciu spevnené plochy v areáli Masarykov dvor.

Nároky na pracovné sily

Výstavbu objektu pivovaru a montáž technológie bude realizovať vybraná firma, ktorá disponuje potrebnou kapacitou zamestnancov v požadovanej profesijnej skladbe, preto za súčasného stavu nie je možné odhadnúť počet pracujúcich na stavbe.
Po zrealizovaní projektu sa plánuje vytvoriť minimálne jedno pracovné miesto, zamestnaním jedného zamestnanca na trvalý pracovný pomer na celý úväzok (40 hodinový pracovný týždeň) na dobu neurčitú v zmysle metodiky uvedenej vo výzve č. 6/PRV/2015. Nové pracovné miesto žiadateľ vytvorí najneskôr do 6 mesiacov po ukončení realizácie projektu, t.j. do 6 mesiacov od podania záverečnej žiadosti o platbu. Keďže výrobná linka bude plnoautomatická bude sa jednať o prácu technológa, ktorý zabezpečí samotnú výrobu piva.

2. Údaje o výstupoch

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Realizáciou zámeru vznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia – pivovar. Uvedený zdroj znečisťovania ovzdušia sa podľa vyhlášky MŽP SR č. 410/2010 Z.z. a podľa §3 zák. č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov radí medzi stredné zdroje znečisťovania ovzdušia – kategória 6.17.3 – Pivovary s projektovanou výrobou v hl/rok (0 až 5000 hl). V pivovare sa uvažuje s ročnou výrobou 4 000 hl až 5 000 hl piva ročne, ktoré budú spotrebované priamo v areáli Masarykovho dvora, čiže sa zvýši podiel domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou. Výpary, ktoré budú vznikať počas varenia piva budú kondenzované a odvedené do kanalizácie. Pri výrobe piva bude vznikať oxid uhličitý (CO_2) v množstve cca 4 kg na 100 litrov vyrobeného piva (odborné údaje od dodávateľa technológie). To znamená, že pri ročnej výrobe 4000 hl až 5000 hl piva unikne do ovzdušia 8-12 ton CO_2. Uvedené množstvo vzniknutého CO_2 je zanedbateľné a nespôsobí zhoršenie kvality ovzdušia v okolí zdroja znečisťovania ovzdušia.

Odpadové vody

Odkanalizovanie objektu bude realizované kanalizačnou prípojkou, ktorá bude napojená do existujúcej žumpy (rieši projekt pre stavebné povolenie).
Oplachové vody z pivovaru budú zaťažené minimálnym množstvom organických zvyškov z oplachu a umývania nádob (kvasnice, zvyšky piva...) Odpadová voda bude pravidelne podľa potreby v priebehu mesiaca odvážaná do Bioplynovej stanice Detva.
Odpadová voda zo sanitácie bude pred vypustením do kanalizácie(žumpy) neutralizovaná.

Produkcia odpadových vôd

Q_{rok} = 800 až 1200 m^3

$Q_{deň}$ = 3,2 až 4,8 m^3 pri 250 dňovom pracovnom fonde

Kvalita odpadovej vody

pH = 6-9	$P_{celk\ max}$ = 10 mg/l
$N\text{-}NH_{4\ max}$ = 40 mg/l	$N_{celk\ max}$ = 60 mg/l
NL_{max} =500 mg/l	rozp. anor. soli max. 2500 mg/l
$BSK_{5\ max}$ = 800 mg/l	$CHSK_{Cr\ max}$ = 1500 mg/l

Vody z povrchového odtoku zo strechy a spevnených plôch existujúceho objektu sú odvádzané na terén a nepriamo vsakujú do podzemných vôd.

Odpady

Zoznam druhov nebezpečných odpadov a ostatných odpadov zatriedených v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov. Prehľad odpadov, ktoré budú pravdepodobne vznikať pri výstavbe pivovaru uvádzame v tabuľke č.1 a 2

Predpokladané druhy odpadov vznikajúcich pri výstavbe pivovaru

Tab.č 1

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu / kategória odpadu*
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky / O
15 01 02	Obaly z plastov / O
17 01 01	Betón / O
17 04 05	Železo a oceľ /O
17 05 06	Výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05 / O
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 170901-170903 /O
20 03 01	Zmesový komunálny odpad (odpad od dodávateľa stavby) / O

Údaje o množstve vzniknutého odpadu a spôsobe nakladania s ním budú jedným z dokladov pri kolaudácii stavby. Pôvodcom odpadu z výstavby je v zmysle zákona o odpadoch č. 79/2015 Z.z., právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ, pre ktorú sa tieto práce vykonávajú.

Predpokladané druhy odpadov, ktoré budú vznikať prevádzkou pivovaru
Tab.č.2

Katalógové číslo odpadu	**Názov druhu odpadu / kategória odpadu***
02 07 04	Materiály nevhodné na spotrebu alebo spracovanie / O -sladové mláto: nerozpustné zvyšky sladu, pivovarnícke kvasnice ...
06 02 04	Hydroxid sodný a hydroxid draselný / N -sanitačný 2-4% roztok NaOH, pred zneškodnením zneutralizovaný
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky / O
15 01 02	Obaly z plastov / O
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami / N -obaly zo sanitačných koncentrátov
15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály (vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných), handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované NL/ N
16 02 13	Vyradené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti, iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 12/ N -nefunkčné žiarivky z osvetlenia priestorov
19 02 05	Kaly z fyzikálno-chemického spracovania obsahujúce NL /N -kal z neutralizácie NaOH
20 03 01	Zmesový komunálny odpad /O

*O - ostatný odpad, N – nebezpečný odpad

Zdroje hluku a vibrácií

Zdôvodu malej kapacity pivovaru sa počas prevádzky nepredpokladá žiadny zvýšený hluk alebo vibrácie.
Navrhovateľ bude počas prestavby a prevádzky zariadenia dodržiavať zákon č. 355/2007 z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášku MŽP SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Zdroje žiarenia, tepla a zápachu

Posudzovaná technológia nie je zdrojom žiarenia. Technológia však môže byť zdrojom typického zápachu, ktorý je charakterizovaný používaným pivovarníckym sladom a kvasinkami. Výrobná technológia, pôsobí ako uzavretý celok a typický pach z výroby piva je možné cítiť len vo výrobných priestoroch haly a preto by nemal negatívne vplývať na okolité obyvateľstvo.

3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na ŽP

Ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, znamenalo by to nevybudovanie malého pivovaru a stagnáciu tohto typu produktov v regióne. V rámci prevádzkovania vykonávania nevrhovanej činnosti, nebude mať tento proces žiadny priamy vplyv a nebude zdrojom negatívnych vplyvov na životné prostredie. Tiež sa nepredpokladá žiadny nepriamy vplyv na životnom prostredí. Realizácia činnosti neovplyvní súčasný krajinný obraz. Vzdialenosť významných ekosystémov od lokality navrhovanej činnosti je dostatočná, preto nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia súvisiaceho s činnosťou navrhovaného zariadenia.

4.Hodnotenie zdravotných rizík

Navrhovaná činnosť pri dodržaní platných bezpečnostných a hygienických limitov, nebude zdrojom toxických alebo iných škodlivých látok a žiadnym spôsobom neovplyvní zdravotný stav obyvateľstva dotknutého územia. Výstavba a následne prevádzka zariadenia na výrobu piva sa musí riadiť z hľadiska zabezpečenia hygieny a zdravotnej nezávadnosti potravín nasledovnými predpismi:

- Zákon č. 152/95 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov
- Potravinový kódex SR
- Výnos MP SR a MZ SR z 12.apríla 2006 č. 28167/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca všeobecné požiadavky na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní a niektoré osobitné požiadavky na výrobu a predaj tradičných potravín a na priame dodávanie malého množstva potravín
- Vyhláška MPaRV SR č. 30/2014 o požiadavkách na nápoje
- Výnos MP SR a MZ SR zo 16.decembra 1997 č. 557/1998-100, ktorým sa dopĺňa výnos MP SR a MZ SR, ktorým sa vydáva prvá časť a prvá , druhá a tretia hlava druhej časti PK SR v znení neskorších predpisov
- Nariadenie ES č. 852 /2004 o hygiene potravín
- Nariadenie EP a Rady ES č. 178/2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva v aktuálnom znení
- Nariadenie EO a rady EU č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a doĺňajú nariadenia EP a Rady ES č. 1924/2006 a ES č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/ehs, smernica Rady 90/496/ehs a 2008/5/ES a nariadenie Komisie ES č. 608/2004.

5.Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia

Rekreačný areál Masarykov dvor kde bude pivovar situovaný sa nachádza blízko Prírodnej rezervácie Pstruša vzdialenej cca 400 m s rozlohou 7,3605 ha a Prírodná rezervácia Rohy s rozlohou 25,03 ha, sa nachádza 2,5 km východne na južnom svahu rovnomenného kopca. Nepredpokladá sa, že by pivovar pri dodržiavaní legislatívnych podmienok mohol negatívne ovplyvňovať toto územie.

6.Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Počas prevádzky nedôjde k narušeniu horninového prostredia. Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na horninové prostredie. Vzhľadom na vyššie uvedené nedôjde k narušeniu horninového prostredia ani geomorfologických pomerov. Geodynamické javy ani výskyt nerastných surovín neboli v predmetnom území identifikované.

Vplyvy na ovzdušie

Zdrojom znečisťujúcich látok pri realizácii navrhovanej činnosti bude zvýšená intenzita dopravy na príjazdových komunikáciách k objektu a autodoprava. Vplyvy budú lokálne a dočasné, nepredpokladá sa zhoršenie kvality ovzdušia. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z.z. a podľa §3 zákona č. 137/2010 o ovzduší v znení neskorších predpisov sa svojou kapacitou radí tento pivovar medzi stredné zdroje znečisťovnia ovzdušia – kategória 6.17 – Pivovary s projektovanou výrobou v hl/rok. Pri pravádzkovaní uvedeného zdroja – výrobe piva, bude vznikať CO_2 v množstve 4 kg na 100 litrov vyrobeného piva. Uvedené množstvo vzniknutého CO_2 je zanedbateľné a nespôsobí zhoršenie kvality ovzdušia v okolí zdroja znečisťovania ovzdušia.

Závažný vplyv navrhovanej činnosti na ovzdušie v obytnej zóne sa z dôvodu jej umiestnenia nepredpokladá a taktiež nespôsobí významnejšiu zmenu kvality ovzdušia v dotknutom území, preto vplyv na kvalitu ovzdušia v hodnotenej lokalite možno hodnotiť ako málo významný.

Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu

Realizácia navrhovanej činnosti ako i jej prevádzka nebude mať negatívny dopad na povrchovú a podzemnú vodu za predpokladu, že odpadové vody budú sústreďované v nepriepustnej žumpe a následne budú odvážané do ČOV v regióne.

Vplyvy na pôdu

Výstavba objektu ani prevádzka pivovaru nebude mať negatívny vplyv na pôdu.

Vplyvy na faunu a flóru

Navrhovaná činnosť je umiestnená do existujúceho areálu Masarykov dvor, kde si realizácia navrhovanej činnosti nevyžiada zásah ani odstránenie jestvujúcich biotopov a taktiež neovplyvní faunu a flóru posudzovanej lokality. Výstavba a prevádzka navrhovanej činnosti nespôsobí žiadne zmeny v biologickej rozmanitosti, štruktúre

a funkcii ekosystémov a nebude mať negatívny vplyv na živočíšstvo, flóru a ich biotopy.

Vplyvy na krajinu- štruktúru a využívanie krajiny

Výstavbou pivovaru sa nezasahuje do scenérie krajiny.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability, urbánny komplex a využívanie zeme

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať priamy ani nepriamy vplyv na prvky regionálneho ÚSES, stavba nezasahuje do žiadnych z prvkov ÚSES. Prvky urbánneho komplexu (priemysel, služby, poľnohospodárstvo, rekreácia a pod.) a využívanie zeme nebudú realizáciou zámeru negatívne dotknuté. Naopak v regióne sa rozšíri potravinárska výroba o výrobu piva.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické, paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Priamo v území sa nenachádzajú žiadne kultúrne a historické pamiatky, paleontologické náleziská, či významné geologické lokality, ktoré by mohli byť ovplyvnené realizáciou navrhovanej činnosti. Rovnako nepredpokladáme vplyvy ani na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

Vplyvy na obyvateľstvo

Vplyvy počas realizácie navrhovanej činnosti budú minimálne. Samotná prevádzka objektu nebude zdrojom nadmerných emisií, hluku, kontaminácie pôdy, vody, ovzdušia, nebude mať negatívny vplyv na obyvateľov, klientov, ani zamestnancov. Životný štýl a tradície obyvateľstva žijúceho v okolí plánovanej činnosti nebudú významnejšie ovplyvnené.

7.Predpokladaný vplyv presahujúci štátne hranice

Prevádzkovaním pivovaru vzhľadom na druh vykonávanej činnosti a vzdialenosti od štátnych hraníc sa jeho vplyv v okolitých štátoch nemôže prejaviť.

8.Vyvolané súvislosti a ďalšie možné riziká

Medzi vyvolané súvislosti patria všeky aktivity, stavby a s nimi spojené okolnosti, ktoré vzniknú v kontexte s realizáciou činnosti v prírodnom, sociálnom i hospodárskom prostredí. V čase spracovania zámeru podľa zákona č. 24/2006 Z. z. nám neboli známe žiadne iné súvislosti, ktoré by mohli mať vplyv na okolité životné prostredie.

9.Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou činnosti

Na základe analýzy vplyvov výstavby a prevádzky neočakávame pri bežnej prevádzke významné nepredvídané riziká, ktoré by mohli ohroziť zdravie ľudí alebo poškodiť životné prostredie.

Možným rizikom v prevádzke je požiar, Skladované látky (pivovarnícky sklad , chmeľový exktrakt, kvasinky) nie sú horľavé látky, a tak riziko požiaru nie je vysoké. Prípadné riziko je potrebné eliminovať v zmysle platných predpisov na úseku požiarnej ochrany (požiarna voda, hasiace prístroje vo výrobnom objekte, ustanovenie bezpečnostného a požiarneho technika, spracobanie požiarneho plánu).
Určité riziko predstavuje aj potenciálna havária s únikom znečisťujúcich látok v prevádzke a to počas výstavby, ako aj prevádzky (doprava, skladovanie a manipulácia so znečisťujúcimi látkami). Pre tento prípad bude potrebné spracovať havarijný plán v zmysle požiadaviek zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.

10.Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov činnosti

Na základe hodnotenia vplyvov výstavby a prevádzky pivovaru, navrhujeme realizovať nasledovné opatrenia:
Manipulačné a prevádzkové priestory zreteľne označovať a dbať na to, aby do priestorov zariadenia vstupovali len oprávnené osoby
Dodržiavať bezpečnostné a protipožiarne opatrenia
Počas výstavby dbať na čistotu miestnych komunikácií
Manipuláciu so znečisťujúcimi látkami vykonávať tak, aby nedošlo k ich úniku a tým k ohrozeniu kvality podzemných vôd
V prípade potreby spracovať havarijný plán v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vyhl. MŽP SR č. 100/2005 Z.z.
Pri ďalšej príprave, realizácii, výstavbe ako i prevádzke pivovaru postupovať podľa platných legislatívnych predpisov na úseku životného prostredia

Územnoplánovacie opatrenia

Územnoplánovacie opatrenia sa nenavrhujú.

Horninové prostredie a podzemná voda

Ak to geologické podmienky dovolia odporúčame, aby vody z povrchového odtoku boli odvádzané do podzemných vôd. Pre tento účel v prípade potreby je možné využiť vsakovacie komponenty. Skladovať škodlivé látky v nádržiach, sudoch, obaloch v dobrom a vyhovujúcom technickom stave. S o škodlivými látkami manipulovať výhradne na spevnených plochách, zabezpečených proti úniku škodlivých látok. Havarijný stav odstrániť pomocou havarijných prostriedkov. Prípadný únik škodlivých látok riešiť podľa vypracovaného a schváleného havarijného plánu spoločnosti.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Zabezpečiť primerané osobné ochranné pracovné pomôcky pre zamestnancov navrhovanej činnosti. Pracovné postupy voliť s ohľadom na charakter práce ako aj dodržiavať ďalšie ustanovenia platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci a požiarnej bezpečnosti.

11.Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa činnosť nerealizovala

Z hľadiska porovnania variantov vychádzame z možného využitia posudzovaného územia pre: a) navrhovaný zámer – realizácia pivovaru

b) existujúci stav – t.z. nulový variant – nerealizovanie pivovaru so zachovaním pôvodného využitia plochy, ktorá je momentálne nevyužitá.

V prípade, že by sa navrhovaná činnosť v záujmovej lokalite nerealizovala, bolo by dané územie nevyužité. Umiestnenie navrhovanej prevádzky pivovaru pokladáme za ekonomicky vhodné a technicky realizovateľné. Vybudovanie pivovaru sa pozitívne prejaví v zlepšení služieb tohto typu v regióne.

12.Posúdenie súladu činnosti s územnoplánovacou dokumentáciou

Obec Vígľaš má vypracovaný územný plán, ktorý odráža súčasné legislatívne a spoločensko hospodárske požiadavky. Vzhľadom na čiastočnú zmenu v už existujúcom areáli Masarykov dvor, obec túto činnosť nepovažuje za rozpor s územným plánom.

13.Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Predkladaný zámer komplexne hodnotí vplyv navrhovanej činnosti na životné prostredie v navrhovanej lokalite. Význam očakávaných vplyvov bol vyhodnotený vo vzťahu k povahe a rozsahu navrhovanej činnosti, miestu vykonávania navrhovanej činnosti, s prihliadnutím najmä na pravdepodobnosť vplyvov, veľkosť, trvanie a frekvenciu.
Na základe získaných výsledkov možno konštatovať, že navrhovaná činnosť v posudzovanom území neprináša významné environmentálne dopady, pre ktoré by bolo potrebné stanoviť ďalší postup hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU

V navrhovanej činnosti sme porovnávali nulový variant, variant A a variant B.
Nulový variant predstavuje situáciu kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, so zachovaním pôvodného využitia plochy, ktorá je momentálne nevyužitá.

Variant A predstavuje realizáciu zámeru na navrhovanom území, ktoré je pre túto činnosť ekonomicky, technicky aj funkčne najvhodnejším variantom. Pivovar zabezpečí spracovanie vlastnej produkcie rastlinnej výroby – sladovnícky jačmeň. Je to výhodné riešenie predovšetkým z hľadiska prepojenia pivovaru s reštauráciou Masarykov dvor, keďže produkt pivovaru bude spotrebovávaný priamo v areáli Masarykovho dvora a zvýši sa podiel domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou.

Variant B predstavuje realizáciu zámeru navrhovanej činnosti v inej lokalite ako je navrhované územie, reálne prichádza do úvahy územie v priemyselnom parku Úzke Tále, Detva, ktorý sa nachádza blízko sídla spoločnosti, ktorej úmyslom je predmetnú stavbu realizovať, ale tento variant je nevýhodný predovšetkým z hľadiska zámeru spoločnosti vybudovať pivovar v areáli Jazdecký a športovo -rekreačný areál Masarykov dvor, ktorý bude po realizácii zámeru zásobovaný výsledným produktom pivovaru.

A teda z ekonomického pohľadu (náklady na dopravu, na vybudovanie prístupovej cesty, vzdialenosť priemyselného parku od hlavnej cesty...), z ekologického hľadiska (emisie výfukových plynov pri doprave na väčšiu vzdialenosť...) a zároveň s dôrazom na komfort služieb je veľkým pozitívom variant A a teda navrhované územie v lokalite Pstruša.
Z hľadiska vzdialenosti navrhnutých variantov riešenia navrhovanej činnosti, v prípade variantu A, rovnako ako v prípade variantu B je vzdialenosť od obytnej zóny rovnaká.

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pre hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie bolo použité komplexné hodnotenie. Súbory kritérií hodnotenia boli vyberané tak, aby charakterizovali spektrum vplyvov a ich významnosť. Kritériá očakávaných vplyvov boli vytvorené z hľadiska kvalitatívneho (bez vplyvu, pozitívny vplyv, negatívny vplyv), časového priebehu pôsobenia (krátkodobý, dlhodobý, trvalý a dočasný), formy pôsobenia (priame, nepriame, kumulatívne). Zároveň boli vplyvy diferencované na vplyvy počas výstavby a vplyvy počas prevádzky.

2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenia poradia vhodnosti pre posudzované varianty

Navrhovaný variant A, vzhľadom na predpokladané vplyvy na životné prostredie, hodnotíme ako prijateľný. V komplexnom procese hodnotenia vplyvov na životné prostredie sa nezistili vplyvy navrhovanej činnosti, ktoré by mali negatívny dopad na životné prostredie.

3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu

Nulový variant predstavuje stav, kedy by sa predmetná činnosť v danej lokalite nerealizovala. Pri tomto stave by sa situácia mohla vyvíjať doterajším smerom. Investor však túto možnosť nepripúšťa, pretože je vlastníkom nehnuteľnosti a má výrazný záujem realizovať svoj podnikateľský zámer tak, aby poskytoval služby s pridanou hodnotou.

Realizáciou navrhovaného riešenia optimálneho variantu A a taktiež prevádzkou, nedôjde k významnému negatívnemu ovplyvneniu životného prostredia. Prevádzkou navrhovanej činnosti budú vytvorené nové pracovné miesta a skvalitnia sa služby pivovarníctva v regióne s rozšírením sortimentu vyrábaných pív.
Pri posúdení očakávaných vplyvov sa vychádzalo z analýzy súčasných poznatkov o území, z identifikovania stretov záujmov v hodnotenom území, ako aj z najvýznamnejších vplyvov činnosti na životné prostredie. Z výsledkov posúdenia vyplýva, že predpokladaný vplyv činnosti na životné prostredie nie je významný a nepredstavuje priame ani nepriame riziko ohrozenia jednotlivých zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA K ÚDAJOM PODĽA BODOV II. A III.

Zoznam príloh:

1 Kópia katastrálnej mapy – Jazdecký a športovo-rekreačný areál Masarykov dvor
2 Kópia katastrálnej mapy – Priemyselný park Detva
3 Stanovisko OÚ Detva, Odbor starostlivosti o ŽP – OU-DT-OSZP-20115/000895
4 Oznámenie Obec Vígľaš

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

1.Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá bola použitá pre vypracovanie zámeru

1. Geobotanická mapa Slovenska (Michalko et al., 1986)
2. Obec VÍGĽAŠ - VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE Č. ../2014
3. R2 Pstruša – Kriváň orientačný inžinierskogeologický a hydrogeologický prieskum Záverečná správa 58 GEOFOS
4.DESTILA, sr.o., Orientační informace o zařízení minipivovaru s varnou 20hl
5.Ing. Arch. Škoviera, Technická správa
6. MŽP SR, 2002: Atlas krajiny SR
7. SAV a Slovenský úrad geodézie a kartografie, 1980: Atlas SSR
8. Územný plán mesta Detva,2006
9. Kolektív, 1984, Hydrigeologická rajonizácia Slovenska 2, vydanie SHMU, Bratislava
10. Mazúr E., Lukniš M., 1980 : Základné geomorfologické členenie SR, SAV Bratislava
11. Šuba, J. a kol, 1984: Hydrogeologická rajonizácia Slovenska. SHMÚ Bratislava
12. Kvalita podzemných vôd na Slovensku 1999, SHMÚ Bratislava 2000
13.www.detva.sk
14.www.enviroportal.sk
15.www.shmu.sk
16.www.podnemapy.sk

2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

- Stanovisko OÚ Detva, Odbor starostlivosti o ŽP – OU-DT-OSZP-20115/000895
- Oznámenie Obec Vígľaš

3. Ďalšie doplňujúce údaje o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Nemáme ďalšie doplňujúce údaje k navrhovanej činnosti.

VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

Miesto vypracovania zámeru: Detva
Dátum vypracovania zámeru: 06/2016

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. **Spracovateľ zámeru**

Ing. Soňa Marcineková

2. **Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa**

AGROSEV, spol. s r.o
Bottova 1
962 12

Zodpovedný zástupca Martin Malatinec – konateľ spoločnosti

Miesto, dátum, podpis spracovateľa V DETVE, 18.8.2016 .....

AGROSEV, spol. s r.o.
Bottova 1, 962 12 DETVA
IČO: 36 033 499
IČ DPH: SK2020068292

Miesto, dátum, pečiatka, podpis navrhovateľa .....

Strana **55** z **61**

Zoznam príloh

SITUAČNÁ MAPA

MAPKA KÓPIA KATASTRÁLNEJ MAPY - AREÁL MASARYKOV DVOR VIGĽAŠ - PSTRUŠA

http://mapka.gku.sk/mapovyportal/?basemap=zbgis&zoom=8&lng=19.3255&lat=48.5472#

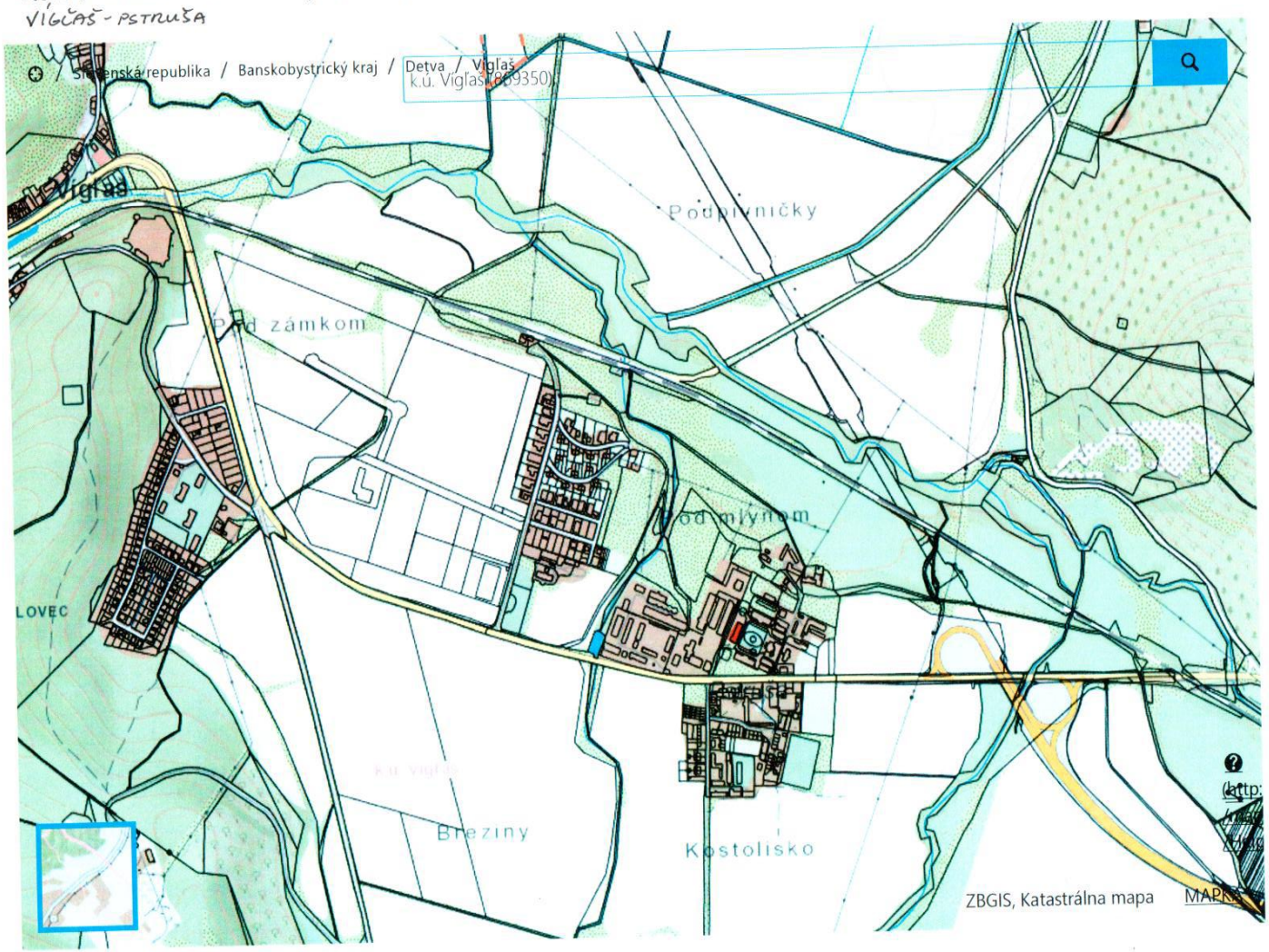

UMIESTNENIE PIVOVARU V OBJEKTE JAZDECKÝ A ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL

19.8.2016 14:56

/ Slovenská republika / Banskobystrický kraj /
Územno-správne členenie, Katastrálna mapa
MAPKA
UMIESTNENIE PIVOVARU

MAPKA MESTO DETVA - VÝREZ Z MAPY http://mapka.gku.sk/mapovyportal/?basemap=podklad&zoom=10&lng=19.4272&lat=48.5505#

PRIEMYSELNÝ PARK ÚZKE TÁLE DETVA

-1 z 1 19.8.2016 14:52

OKRESNÝ ÚRAD DETVA

Odbor starostlivosti o životné prostredie
J. G. Tajovského 1462/9, 962 12 Detva

Agrosev, spol. s r.o.
Bottova 1
962 12 Detva

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Detva
/21.09.2015	OU-DT-OSZP-2015/000895	Ing. Kuricová/0905272478	24.09.2015

Vec
Žiadosť o vyjadrenie – odpoveď

Listom zo dňa 21.09.2015, spoločnosť Agrosev spol. s r.o., Bottova 1, 962 12 Detva, požiadala Okresný úrad Detva, odbor starostlivosti o životné prostredie o vyjadrenie k projektu: „Masarykov dvor /jazdecký a športovo – rekreačný areál/ Pivovar" podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Predložená projektová dokumentácia „Masarykov dvor /jazdecký a športovo – rekreačný areál/ Pivovar", ktorú vypracoval Ing. arch. Martin Škoviera, autorizovaný architekt (číslo autorizačného osvedčenia 1710AA), s dátumom vypracovania 08/2015, rieši výstavbu pivovaru s ročnou výrobou 5 000 hl. Zámerom investora je vyskúšať v malom množstve za určitú dobu viac druhov piva a na základe skúseností po etapách alebo jednorázovo dobudovať pivovar do podoby malého priemyselného pivovaru.

Okresný úrad Detva, odbor starostlivosti o životné prostredie ako príslušný správny orgán podľa § 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 5 ods.1 zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **vydáva** v súlade s § 56 písm. e) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k predloženému projektu stavby nasledovné stanovisko:

Pre navrhovanú činnosť **je potrebné vykonať proces zisťovacieho konania o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**, keďže uvedená činnosť napĺňa zákonom stanovené podmienky podľa § 18 ods. 2 písm. b) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

RNDr. Vojtech Jágerský
vedúci odboru

Telefón	Fax	E-mail	Internet	IČO
0961635755	0961604041	oszp.dt@minv.sk	www.minv.sk	00151866

OBEC VÍGĽAŠ

Zvolenská 1, 962 02 Vígľaš

Vo Vígľaši dňa 11.12.2015

Agrosev, s.r.o.
Bottova 1
962 12 Detva

V Detve, dňa 11.12.2015

VEC: Oznámenie

Obecný úrad Vígľaš ako príslušný stavebný úrad pre katastrálne územie Vígľaš – Pstruša Vám oznamujeme, že výstavba Pivovaru v okrese Detva, obec Vígľaš, katastrálne územie Vígľaš Pstruša, na parc. čísle 1048, v zmysle projektovej dokumentácie z 08/2015 vypracovaný spoločnosťou architektúra, s.r.o., Očová, podlieha stavebnému konaniu a k jej výstavbe je potrebné stavebné oddelenie v zmysle § 66 zákona č. 50/1976.

S pozdravom,

OBEC
962 02 VÍGĽAŠ
-2-

Ing. Róbert Záchenský
starosta obce

Telefón	Vybavuje	Bankové spojenie	IČO	E-mail	Internet
045/53 94 243	Ing. Róbert Záchenský	2922412/0200	00320382	sekretariat@viglas.net starosta@viglas.net	www.viglas.net